УзССР Давлат китоб палатаси
Инв.
Гос. книжная палата УзССР
25 03 97

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

12 март, чоршанба, 1997 йил
Сотувда эркин нархда. № 54 (1571)

ИШОНЧ ЁРЛИҚЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

11 март куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга Хитой Халқ Республикасининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси этиб тайинланган Ли Цзинсянь ишонч ёрлиғи топширди.

Мамлакатимиз раҳбари ишонч ёрлиғини қабул қилиб олар экан, Ўзбекистон билан Хитой ўртасидаги алоқалар тобора кенгайиб бораётганини қайд этди. Шунга қарамай, ҳали ишга солинмаган имкониятлар кўп, хусусан, икки мамлакат ўртасида шу пайтгача имзоланган кенг қамровли ҳужжатларни амалга татбиқ этиш, қўшма корхоналар сонини ошириш ўзаро ҳамкорликнинг муҳим йўналишларини ташкил этиши лозим, деди жумладан Ислом Каримов.

Ли Цзинсянь мамлакатларимизнинг ўзаро манфаатли ҳамкорлиги ҳамда халқларимиз ўртасидаги дўстлик алоқаларининг янада мустаҳкамланиши йўлида ўз куч-ғайратини аямаслигини таъкидлади.

***

Шу куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга Вьетнам Социалистик Республикасининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси этиб тайинланган Нгуен Чи Куанг ҳам ишонч ёрлиғини топширди.

-- Ўзбекистон билан Вьетнамни кўп йиллик иқтисодий ва маданий алоқалар бир-бирига боғлаб туради, - деди Ислом Каримов. -- Ўзбекистонликлар Вьетнам халқи ўз мустақиллиги учун қандай курашгани, қандай оғир синовлардан ўтганини яхши билади. Ўз навбатида, вьетнамликларнинг ҳам бизнинг юртимизга ўзгача меҳр билан қараши маълум. Бунга 1996 йил март ойида Вьетнамга ташрифимиз чоғида ҳам гувоҳ бўлган эдик. Ушбу омиллар мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик муносабатларининг янада мустаҳкамланишига хизмат қилади.

Элчи Вьетнам ҳукумати Ўзбекистондаги ислоҳотлар жараёнини алоҳида эътибор билан кузатаётгани ва мамлакатимиз билан ўзаро ҳамкорлик алоқаларини янада равнақ топтиришдан манфаатдор эканини айтди. У бу ишга ўз ҳиссасини қўшиш учун имкон қадар ҳаракат қилишини билдирди.

***

Хорватия Республикасининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси этиб тайинланган Ивица Томич ҳам шу куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовга ишонч ёрлиғини топширди.

Президент Ислом Каримов мустақилликнинг тарихан қисқа даврини босиб ўтган Ўзбекистон билан Хорватия Республикалари ўртасидаги алоқалар эндигина ривож топа бошлаганини қайд этди. Ушбу алоқаларни янада кенгайтириш учун эса халқларимиз бир-бирини тобора кўпроқ билиши керак, деди мамлакатимиз раҳбари.

Ивица Томич Хорватия ҳукумати Ўзбекистоннинг ўз мустақиллигини мустаҳкамлаш ва тараққиётга эришиш йўлидаги ҳаракатларини қўллаб-қувватлашини айтди. Шунингдек, у мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантириш ишига ўз хиссасини қўшиш имконига эга бўлганлигидан мамнуният билдирди.

Ишонч ёрлиқларини топшириш маросимида Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов иштирок этди.

(ЎзА).

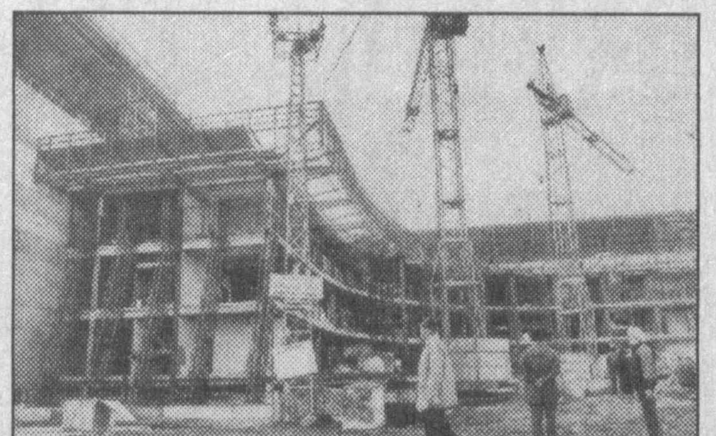

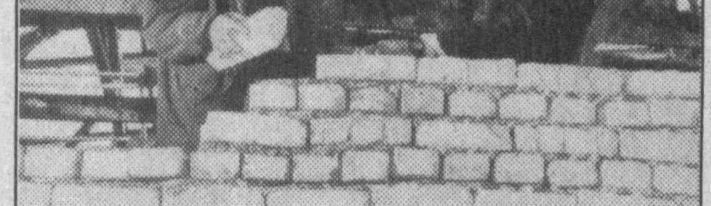

Пойтахтнинг Эски шаҳар қисми таниб бўлмас даражада чирой очмоқда. Бу ерда янги-янги турар жой бинолари билан бир қаторда аҳолининг маданий ҳордиқ чиқариши, спорт билан жиддий шуғулланиши учун қатор спорт иншоотлари қурилаётир. Жумладан, азим «Чорсу» меҳмонхонасининг шундоққина орқа томонидаги майдонда йирик спорт-соғломлаштириш мажмуи қад ростламоқда.

Қурилишда республиканинг барча вилоятларидан ташриф буюрган 1200 нафардан ортиқ қурувчи уч сменада меҳнат қилмоқда.

СУРАТЛАРДА: қурилиш ишларидан лавҳалар.

Муҳаммад АМИН (ЎзА) тасвирга олган.

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 11 март куни Қозоғистон Республикасининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Нажамеден Искалиевни қабул қилди.

Мамлакатимиз раҳбари қадим-қадимдан қондошу жондош ўзбек ва қозоқ халқлари ўртасидаги дўстлик ришталари айни пайтда ҳам тобора мустаҳкамланиб бораётганини таъкидлади. Ислом Каримов мустақилликнинг асрларга татигулик дастлабки йилларида элчининг мамлакатларимиз ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик алоқалари ривожига ҳисса қўшиш йўлида самарали фаолият кўрсатганини қайд этди.

Н. Искалиев ўз элчилик ваколати тугаганини маълум қилар экан, Ўзбекистондаги фаолияти давомида мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш йўлида ўзининг камтарин ҳиссасини қўшганидан мамнуният изҳор этди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов иштирок этди.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Э. М. РЎЗИЕВНИ «МЕҲНАТ ШУҲРАТИ» ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик ҳалол меҳнати, республикада ижтимоий-иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишга қўшган муносиб ҳиссаси ҳамда ижтимоий ҳаётда фаол қатнашаётганлиги учун Тошкент вилояти ҳокими Эркин Маҳмудович Рўзиев «Меҳнат шуҳрати» ордени билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1997 йил 11 март.

УШБУ СОНДА:

2-бет.

ХАВФСИЗЛИК СТРАТЕГИЯСИ:

МУЛОҚОТ ВА ҲАМКОРЛИК

3-бет.

КИМДИР ҚУЛОҒИГАЧА ҚАРЗГА БОТГАН, КИМДИР...

- Бутун бошли инспекцияда битта мутахассис топилмади
- Бир вагон коньяк ичиб маст бўлмаган раис
- Олти юз граммдан сут берадиган «мини» сигирлар
- Режа 150 фоиз бажарилса-да, ҳисобда пул йўқ

4-бет.

БОЙЧИБОРИМ, ҚАЙДАСАН?!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН БАДИИЙ АКАДЕМИЯСИНИНГ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Бадиий академиясини ташкил этиш ҳақида»ги 1997 йил 23 январдаги Фармонини бажариш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. Ўзбекистон Бадиий академиясининг низоми, унинг таркибидаги муассасалар рўйхати, марказий аппарати штатлар жадвали тасдиқлансин.

2. Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон Бадиий академияси Ўзбекистон Рассомлар уюшмаси ҳамда ўз тизимига кирувчи бошқа ташкилотларнинг илгари қабул қилган мажбуриятлари, тузган шартномалари, контрактлари ва мол-мулклари юзасидан уларнинг вориси ҳисобланади;

Ўзбекистон Бадиий академияси ўз фаолияти тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига ҳисоб беради;

академия раиси ва унинг ўринбосарлари Вазирлар Маҳкамаси томонидан тайинланади;

мақоми, меҳнатга ҳақ тўлаш, ижтимоий-маиший, тиббий ва транспорт хизмати кўрсатиш шартлари борасида Ўзбекистон Бадиий академияси раиси Ўзбекистон Республикаси вазирига, унинг ўринбосарлари Ўзбекистон Республикаси вазири ўринбосарларига тенглаштирилади.

Бадиий академиянинг дастлабки ҳақиқий аъзолари сони 21, фахрий аъзолари сони 11 кишидан иборат бўлади ва уларга энг кам иш ҳақининг 2,5 баравари миқдорида ойлик гонорар тўланади.

3. Ўзбекистон Бадиий академияси бир ой муддатда:

Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги Халқ таълими вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан биргаликда Камолиддин Беҳзод номидаги миллий рассомлик ва дизайн институти, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридаги мавжуд санъат мактаблари негизида биттадан тасвирий ва амалий санъат лицейларини ташкил этиш ҳамда 1997/1998 ўқув йилидан бошлаб талаба ва ўқувчилар қабул қилинишини таъминлаш чора-тадбирларини кўрсин;

Ўзбекистон Бадиий академияси тизимига кирувчи ўқув юртларининг низоми, мутахассисликлар рўйхати, ўқув режаларини, шунингдек, махсус жамғарма низомини ишлаб чиқсин ва тасдиқласин;

Молия вазирлиги бошқа тегишли вазирлик ва идоралар билан биргаликда академиянинг моддий-техник негизини мустаҳкамлаш юзасидан таклифларни ҳамда Камолиддин Беҳзод номидаги Давлат мукофоти ҳақидаги низом ва қўмита таркибини ишлаб чиқиб, Вазирлар Маҳкамасига тақдим этсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги Молия вазирлиги билан биргаликда:

Камолиддин Беҳзод номидаги миллий рассомлик ва дизайн институтининг ўз биноси тўлиқ таъмирлангунга ва 500 ўринли ётоқхонаси қуриб битказилгунга қадар М. Уйғур номидаги Тошкент давлат санъат институтининг рассомлик факультети моддий-техник негизи ҳамда ётоқхонасидан фойдаланишининг жорий тартибини сақлаб қолсин;

М. Уйғур номидаги Тошкент давлат санъат институти рассомлик факультетига тегишли барча ўқув-ижодий жиҳозларни Камолиддин Беҳзод номидаги миллий рассомлик ва дизайн институти балансига ўтказиб берсин.

5. Тошкент шаҳар ҳокимлиги:

Бадиий академиянинг янги замонавий биноси, Камолиддин Беҳзод номидаги миллий рассомлик ва дизайн институтининг 500 ўринли ётоқхонаси қурилишлари учун бош буюртмачи этиб белгилансин ва Молия вазирлиги ажратган маблағлар ҳисобидан академия буюртмасига мувофиқ мазкур қурилиш ишларининг амалга оширилишини таъминласин;

бир ой муддатда мазкур қурилишларга шаҳар марказидан ер майдони ажратсин ва бош пудратчини аниқлаш учун тендер эълон қилсин;

Тошкент шаҳар Ш. Рашидов кўчаси, 40-уйдаги бинони ва унга туташ ер майдонидаги хиёбонни Бадиий академия балансига ўтказиб берсин.

6. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари академиянинг жойлардаги ўқув муассасаларига зарур замонавий шарт-шароитларни яратсинлар, уларни бино, жиҳоз ва техника, транспорт воситалари, ўқув-ижодий материаллар билан таъминласинлар.

7. Ўзбекистон Рассомлар уюшмаси аъзоларига берилган ижодий устахоналарнинг ўз эгалари томонидан бепул хусусийлаштирилишига рухсат этилсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси Бадиий академиянинг ўзбек, рус, инглиз тилларидаги ойлик рангли журнали, илмий-тадқиқот ва бошқа нашрларини чоп этишда ёрдам кўрсатсин.

9. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги:

Ўзбекистон Бадиий академияси фаолиятини республика бюджетидан маблағ билан тўлиқ таъминласин;

Ўзбекистон Бадиий академияси журнали ва бошқа нашрларини чоп этиш учун маблағ ажратсин;

Ўзбекистон Бадиий академияси марказий аппаратига хизмат кўрсатиш учун учта енгил автомобилга лимит белгиласин;

Бадиий академиянинг марказий кўргазма зали биносини таъмирлашни 1997 йил режасига киритсин.

10. «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмаси академияга ажратилган лимитга мувофиқ транспорт хизмати кўрсатишни таъминласин.

11. Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазирлиги Ўзбекистон Бадиий академиясини ҳукумат ва шаҳар телефон алоқаси билан таъминласин.

12. Ушбу қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари А. Азизхўжаев зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1997 йил 11 март

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

«ШАРҚ ТАРОНАЛАРИ» ХАЛҚАРО МУСИҚА ФЕСТИВАЛИНИ ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

Шарқ мамлакатлари халқлари миллий мусиқа ва қўшиқчилик санъатининг ноёб намуналарини кенг тарғиб қилиш, миллий мусиқа анъаналарини авайлаб-асраш ва ривожлантириш, ёш авлод қалбида санъатга бўлган меҳр-муҳаббат туйғуларини камол топтириш, гўзалликни, чин инсоний қадриятларни тараннум этиш, шунингдек, халқлар ўртасидаги дўстлик, биродарлик ришталарини янада мустаҳкамлаш, ижодий ҳамкорлик, маданий-маънавий муносабатлар доирасини халқаро миқёсда кенгайтириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, «Ўзбекнаво» гастроль-концерт бирлашмаси, Ўзтелерадиокомпания ва Бастакорлар уюшмаси ҳамда Самарқанд вилоят ҳокимлигининг «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивалини ўтказиш тўғрисидаги таклифи маъқуллансин.

Белгилаб қўйилсинки:

фестиваль ҳар икки йилда бир марта Самарқанд шаҳрида, биринчиси эса 1997 йилнинг 25 августидан 2 сентябрига қадар ўтказилади;

фестиваллар оралиғидаги тайёргарлик ишларини мувофиқлаштиришни Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги амалга оширади.

2. «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивалига тайёргарлик кўриш ва ўтказиш ташкилий қўмитаси таркиби, фестивални ўтказиш тартиби ҳақидаги низом, фестивалнинг сарф-харажатлари сметаси тасдиқлансин.

3. Ташкилий қўмита тегишли вазирликлар ва идоралар билан биргаликда икки ҳафта муддатда:

фестивалга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тадбирлари режасини;

фестиваль бош дирекцияси тузилмаси ва штатлар жадвалини;

фестиваль дастурини ишлаб чиқиб, тасдиқласин ҳамда ҳомийлар рўйхатини аниқласин.

4. Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги Маданият ишлари вазирлиги, Самарқанд вилоят ҳокимлиги ва ЮНЕСКО ишлари бўйича Ўзбекистон Республикаси миллий комиссияси билан биргаликда «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивалини ЮНЕСКОнинг халқаро маданият тадбирлари режасига киритиш масаласини белгиланган тартибда ҳал қилсин.

5. Тошкент шаҳар ҳокимлигига пойтахтда тўхтаб ўтадиган фестиваль қатнашчиларини кутиб олиш, жойлаштириш ва жўнатишни ташкил этиш топширилсин.

6. Самарқанд вилояти ҳокимлиги:

фестиваль бош дирекциясининг фаолиятини таъминлаш тадбирларини кўрсин;

1997 йил 1 августгача фестиваль тадбирлари ўтказиладиган саҳна майдонлари ва залларни тайёрласин;

шаҳарда тегишли ободончилик ишларини амалга оширсин.

7. «Ўзбектуризм» миллий компанияси:

фестиваль қатнашчилари ва меҳмонлари учун бош дирекция буюртмасига мувофиқ меҳмонхоналардан жой ажратсин;

хорижий қатнашчилар ва меҳмонлардан яшаш ҳақини Ўзбекистон Республикаси фуқаролари учун белгиланган нархларда сўмларда қабул қилсин.

8. «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси ва «Ўзбекистон темир йўллари» давлат-акционерлик компанияси фестиваль қатнашчилари ва меҳмонларини бош дирекция буюртмасига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси фуқаролари учун белгиланган тариф асосида сўм ҳисобида авиа ва темир йўл чипталари билан таъминласинлар.

9. Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси ва «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси хорижий иштирокчилар ва уларнинг юкларини божхона, виза ва аэропорт тўловларидан озод этсинлар.

10. Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги фестиваль ўтадиган жойларда хавфсизликни таъминласин.

11. «Маҳаллий саноат» корпорацияси ва «Ўзбекенгилсаноат» уюшмаси фестивалга бағишланган совға буюмлари чиқаришни йўлга қўйсинлар, фестивалда иштирок этувчи мамлакатларнинг давлат байроқларини тайёрлаб берсинлар.

12. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги фестивалга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш билан боғлиқ сарф-харажатларнинг республика бюджетидан ва ҳомийлар ҳисобидан 70:30 нисбатда қопланишини назарда тутган ҳолда маблағ ажратсин ҳамда тегишли маблағларни фестиваль бош дирекцияси ҳисобига ўтказиб берсин.

Белгилаб қўйилсинки, фестиваль иштирокчиларининг келиб-кетиши билан боғлиқ транспорт харажатлари 50 фоиздан 100 фоизгача қопланади.

Ҳомийларнинг фойдадан тўлайдиган солиқ бўйича базаси уларнинг фестиваль ҳисобига ўтказадиган маблағи миқдорига монанд қисқартирилиши назарда тутилсин.

13. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки халқаро фестиваль эҳтиёжлари учун зарур сўмларни эркин муомаладаги валютага айирбошлашни таъминласин.

14. «Ўзавтотранс» корпорацияси, «Тошшаҳарйўловчитранс» уюшмаси ва «Ўзбектуризм» миллий компанияси фестиваль бош дирекцияси буюртмасига мувофиқ транспорт хизмати кўрсатсин.

15. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги халқаро фестиваль иштирокчиларига тиббий хизмат кўрсатишни ташкил этсин.

16. Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси фестивалга бағишланган реклама нашрларини ўз вақтида чоп этсин.

17. Ўзтелерадиокомпания, ЎзА ва бошқа оммавий ахборот воситаларига фестивалга тайёргарликнинг боришини ва ўтказилишини мунтазам ёритиб бориш тавсия этилсин.

18. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1997 йил 11 март

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДА ҲИСОБ-КИТОБЛАР ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШГА ОИД ТУБ ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Ишлаб чиқарилган қишлоқ хўжалик маҳсулоти ва қишлоққа етказиб бериладиган моддий-техника ресурслари ҳамда кўрсатиладиган хизматлар учун ҳисоб-китоблар ўз вақтида ўтказилишини таъминлаш, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқарувчилар билан уларга хизмат кўрсатувчи тармоқларнинг молиявий аҳволини мустаҳкамлаш мақсадида:

1. 1997 йилдан бошлаб етиштириладиган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳамда қишлоқ хўжалигига етказиб бериладиган моддий-техника ресурслари ва кўрсатиладиган хизматлар учун молиялаш ҳамда ҳисоб-китобларнинг шартномавий-ҳуқуқий муносабатларини мустаҳкамлашга ва шартнома мажбуриятлари бўйича таваккалчиликларни суғурталашга асосланган принципиал янги тизими жорий этилсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, қишлоқ хўжалигидаги товар ишлаб чиқарувчилар билан уларга хизмат кўрсатувчи тармоқлар ўртасидаги барча иқтисодий муносабатлар қуйидаги асосий шартнома турларини тузиш йўли билан Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодексига ва бошқа қонунчилик актларига мувофиқ амалга оширилади:

тайёрловчи томонидан қишлоқ хўжалик маҳсулотини харид қилишга контрактация шартномаси, шу жумладан, фьючер асосидаги шартнома;

давлат эҳтиёжлари учун қишлоқ маҳсулотлари харид қилишга шартнома;

қишлоқ хўжалигида товар ишлаб чиқарувчиларга моддий-техника ресурслари етказиб бериш шартномаси;

қишлоқ хўжалигида товар ишлаб чиқарувчилар томонидан ёнилғи-мойлаш материаллари, энергия манбалари, минерал ўғитлар ва ўсимликларни кимёвий ҳимоя қилиш воситалари, қишлоқ хўжалик техникаси харид қилиш учун мақсадли кредитлар олишга шартнома, шунингдек, ишлаб чиқариш-хўжалик фаолиятининг ҳуқуқий негизини таъминловчи бошқа турдаги шартномалар.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, «Ўздавпахтасаноатсотиш», «Ўзмевасабзавотузумсаноат», «Ўзгўштсаноат» уюшмалари, Марказий ва тижорат банклари, Молия вазирлиги, «Ўзагросуғурта» компанияси ҳамда бошқа вазирликлар ва идоралар билан бирга икки ҳафта муддатда мазкур шартномаларнинг намунавий шаклларини пухта ишлаб чиқиб тасдиқласин ва уларда томонларнинг ўз зиммаларига қабул қилган мажбуриятлари бўйича мулкий жавобгарлик чораларини кўзда тутсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси 1997 йилнинг 1 апрелига қадар муддат ичида Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик илмий-ишлаб чиқариш маркази томонидан ишлаб чиқилган қишлоқ хўжалик минтақалари бўйича экин майдони ҳамда етиштириладиган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари бирлигига ходимлар сони ва моддий-хомашё сарф-харажатлари чегараланган миқдорларининг нормативларига танқидий баҳо бериб, тўлиқ ишлаб чиқсин ва тасдиқласин.

Нормативлар тасдиқлангандан кейин улар хўжаликларнинг бизнес-режаларини ишлаб чиқиш учун асос сифатида қишлоқ хўжалик корхоналарига етказилсин.

4. «Ўздавпахтасаноатсотиш» ва «Ўзмевасабзавотузумсаноат» уюшмалари, «Ўздонмаҳсулот» давлат акциядорлик корпорацияси, бошқа тайёрлов ташкилотлари қуйидагиларни амалда кенг жорий этсинлар:

аванс тариқасида бериладиган маблағлар қайтарилиши хусусида «Ўзагросуғурта» компанияси билан тегишли суғурта шартномалари тузилган тақдирда қишлоқ хўжалигидаги товар ишлаб чиқарувчиларга янги йил ҳосили учун қишлоқ хўжалик экинлари етиштиришнинг асосий даврлари бўйича босқичма-босқич аванс бериб бориш;

маҳсулот етказиб беришни кафолатловчи қишлоқ хўжалик корхоналари билан пахта, дон экинлари ҳамда бошқа турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилишга янги ҳосил йиғиштириб олингунга қадар улар қийматининг 90 фоиз миқдорида олдиндан тўлаб қўйган ҳолда фьючер контрактлари тузиш;

Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги «Ўздавпахтасаноатсотиш» уюшмаси билан бирга жаҳон бозорида қулай конъюнктура вужудга келган тақдирда ҳақи 90 фоиз миқдорда олдиндан тўланиши шарти билан янги ҳосил пахта толасини экспорт қилишга фьючер контрактларини тузсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки кредит эмиссиясининг 1997 йилга мўлжаллаб белгиланган миқдорлари доирасида 1997 йил ҳосили учун, шу жумладан, 1996 йилда ушбу мақсадларга ажратилган кредитларни қоплаш ҳисобига пахтакор ва ғаллакор хўжаликларга аванс бериш учун «Пахтабанк» ва «Ғаллабанк»ка қайта молиялаш кредитларини ажратиб беришни кўзда тутсин.

6. «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш», «Ўздавнефтмаҳсулот», «Ўзагрокимётаъминот» ташкилотлари ҳамда қишлоқ хўжалигига хизмат кўрсатувчи бошқа вазирликлар ва идоралар тузилган шартномалар бўйича ресурслар қийматининг 15 фоизи олдиндан тўланган тақдирда сарф-харажатларнинг белгиланган солиштирма нормативларига қатъий мувофиқ равишда шартномалар тузилишини ва қишлоқ хўжалик корхоналарига моддий-техника ресурслари етказиб берилишини таъминласинлар. Ҳисоб-китобларнинг аккредитив шаклини қўлланиш амалда жорий этилсин.

7. «Пахтабанк», «Ғаллабанк», «Мевасабзавотбанк»:

хўжаликлар билан қишлоқ хўжалигига хизмат кўрсатувчи тармоқларнинг корхоналари, ташкилотлари ўртасида тузилган маҳсулот етказиб бериш тўғрисидаги шартномаларнинг ўз вақтида рўйхатдан ўтказилишини таъминласинлар;

хўжалик билан «Ўзагросуғурта» компанияси ўртасида суғурта шартномаси тузилган тақдирда тўлашга қобилиятли хўжаликларга ёнилғи-мойлаш материаллари, энергия манбалари, минерал ўғитлар, қишлоқ хўжалик техникаси ҳамда бошқа моддий-техника ресурсларининг ҳақини тўлашга ўзларининг кредит маблағлари хисобидан мақсадли кредитларни ажратиб берсинлар.

8. «Ўзагросуғурта» давлат акциядорлик компанияси хўжалик паспортининг намунавий шаклларига ва қарз олувчига нисбатан талабларга мувофиқ, шунингдек, белгиланган тартибда хўжалик мулкини гаровга қўйиш шартномаси тузилган тақдирда:

банкларнинг мақсадли кредитларини қоплаш ва қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ишлаб чиқаришга аванс тариқасида бериладиган маблағларнинг қайтарилиши учун қишлоқ хўжалигидаги ишлаб чиқарувчиларнинг жавобгарлигини суғурта қилсин;

кредитли шартноманинг ҳар бир лойиҳаси бўйича банкка эксперт хулосасини берсин.

9. Банкротлик ва санация масалалари бўйича ҳукумат комиссияси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигини, «Ўзмевасабзавотузумсаноат» уюшмасини, Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик илмий-ишлаб чиқариш марказини, «Ўзистиқболстат» давлат қўмитасини, Молия вазирлигини, тижорат банкларини, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашини, вилоятлар ва туманларнинг ҳокимликларини жалб этган ҳолда икки ой муддатда:

қишлоқ хўжалик корхоналарининг молиявий-иқтисодий ҳолатини ялпи ҳисобга олиб, бунда зарар кўриб ишлаётган ва паст рентабелли хўжаликларнинг рўйхатини аниқласин;

банкротлик тўғрисида амалдаги қонунга мувофиқ иқтисодий жиҳатдан ночор хўжаликларни реструктуризация қилиш бўйича Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

10. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта муддатда ушбу фармонни бажариш юзасидан қарор қабул қилсин. Мазкур Фармоннинг бажарилаётганлиги 1997 йилнинг 1 ярми якунлари бўйича Вазирлар Маҳкамасининг мажлисида кўриб чиқилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1997 йил 11 март

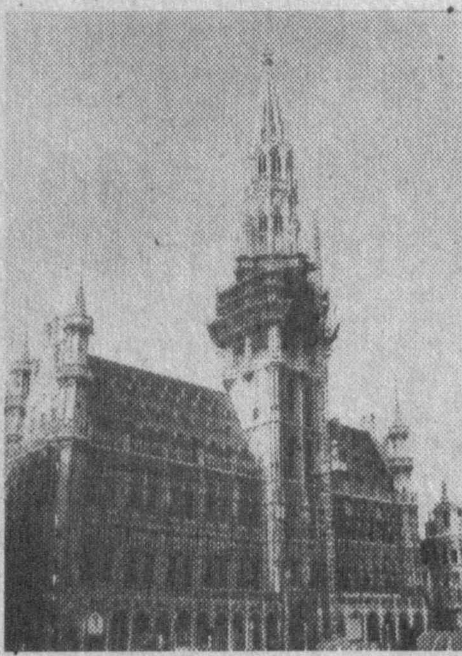

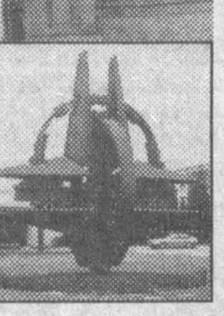

ХАВФСИЗЛИК СТРАТЕГИЯСИ:

МУЛОҚОТ ВА ҲАМКОРЛИК

Яқинда Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистон республикаларининг бир гуруҳ журналистлари, НАТОнинг таклифига биноан, мазкур Шимолий Атлантика шартномаси ташкилотининг Брюсселдаги ҳамда НАТОнинг Европадаги бирлашган қўшинлари олий бош қўмондонлиги қароргоҳларида бўлишди ва бугунги кунда мазкур ташкилотнинг фаолияти, унда амалга оширилаётган ўзгаришлар, шунингдек, Шимолий Атлантика Ҳамкорлиги Кенгаши ҳамда «Тинчлик йўлида шериклик» дастури доирасида бошқа давлатлар билан йўлга қўйилаётган алоқалари билан танишиш имкониятига эга бўлишди..

Бош котиб Хавьер Солананинг Марказий Осиё журналистлари билан суҳбати, шубҳасиз, сафарнинг бош воқеаси бўлди.

НАТО вакиллари мазкур республикаларнинг Шимолий Атлантика Ҳамкорлиги Кенгаши, «Тинчлик йўлида ҳамкорлик» тузилмаларида фаол иштирок этаётганини алоҳида қайд этиб, бу ҳамкорликни янада ривожлантириш учун расмий мулоқот билан бир қаторда ахборот алмашуви ҳам катта аҳамият касб этишини таъкидлашди. Бу ўзаро ҳурмат ва ишонч руҳини қарор топтиради.

Кўпчилик онгида Варшава пакти НАТОдай агрессив блокка жавобан тузилган, деган бир тушунча ўрнашиб қолган. Бир қарашда бу тўғридай кўринади. Негаки, икки қарама-қарши ҳарбий лагерь қарор топган саналар орасида олти йил фарқ бор. Аммо масалага сал теранроқ эътибор қилинса, НАТОнинг Совет Иттифоқининг иккинчи жаҳон урушидан сўнгги экспансионистик интилишларига жавобан мудофаа иттифоқи сифатида тузилганини ҳам кўриш мумкин.

Кейинги йилларда дунё сиёсати ва жуғрофиясида рўй берган оламшумул ўзгаришлар Шимолий Атлантика ҳарбий иттифоқи фаолиятини ҳам тубдан қайта қуриш заруратини юзага келтирди.

Европа бутунлай янги даврга қадам қўйди. Илгариги ўзаро ишончсизлик ва мухолифлик ўрнини илиқ муносабатлар эгаллай бошлади. Бу эса ўз навбатида интеграцион жараёнларни янада жадаллаштириш ва кенгайтиришга имконият туғдирди. НАТОнинг Марказий Европа томон кенгайишига ҳам айнан ўша нуқтаи назардан баҳо бериш, менимча, тўғрироқ бўлади.

Албатта, янгиланиш ва кенгайиш жараёни силлиқ кечаётгани йўқ. Россия бунга қаршилик кўрсатишга уриняпти. НАТО билан Россия раҳбарияти ўртасидаги интенсив сиёсий мулоқот айнан шу ишончсизликни ўртадан кўтаришга қаратилгандир.

Марказий Европа мамлакатлари қайси ҳарбий ёки бошқа бир иттифоққа кириш-кирмаслигини ўзи белгилайди. Унга ҳеч ким тўсқинлик қила олмайди.

Шу йилнинг июль ойида НАТО мамлакатлари раҳбарларининг Мадридда бўладиган учрашуви чоғида унга янги аъзолар қабул қилиниши мўлжалланмоқда. Бўлажак аъзо давлатлар бу билан Ғарбий Европадаги мавжуд барқарорликнинг ўз ҳудудларига ҳам кириб келишини, мавжуд сиёсий, ижтимоий муаммоларни ечишни, хавфсизлиги кафолатланишини истайди.

Янгиланаётган дунё ҳозирги кунда ўзига хос янги муаммоларга дуч келмоқда. Ялпи хавфсизлик ва барқарорликка фуқаролар уруши, этник жанжаллар, миграция, иқтисодий қийинчиликлар, экологик ҳалокатлар, давлатларнинг ўзаро ҳудудий даъволари, Яқин Шарқ мамлакатларидаги келишмовчиликлар, диний мутаассиблик, уюшган жиноятчилик, наркотик моддалар, ялпи қирғин қуролларининг тарқалиши каби муаммолар хавф туғдирмоқда.

Шундан келиб чиққан ҳолда, НАТОга аъзо мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг 1990 йил июлидаги Лондон, 1991 йил ноябридаги Рим учрашувлари чоғида янги муаммоларни ечишга, янги шароитга мос стратегия ишлаб чиқишга қаратилган бир қанча ҳужжатлар қабул қилинди. Янги стратегия НАТОга аъзо давлатларнинг коллектив мудофааси билан биргаликда унинг ҳудудидан анча узоқда бўлган давлатлар билан мулоқот ва ҳамкорлик қилишни ҳам ўз ичига қамраб олади. Чунки бугунги кунда минтақавий хавфсизлик ялпи хавфсизлик билан чамбарчас боғлиқдир. Масалан, оммавий қирғин қуроллари, терроризм ва наркотик моддаларнинг тарқалиши дунёнинг барча минтақаларидаги барқарорликка бирдай хавф туғдиради. НАТО Бош котиби Хавьер Солана жаноблари Ўзбекистон телевидениесига берган интервьюсида шуни назарда тутиб, дунё кундан-кунга кичрайиб бормоқда, биз эса бир-биримизга тобора боғланиб қоляпмиз, деган эди.

Ялпи хавфсизликни таъминлашда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти ҳамда бошқа халқаро тузилмалар билан НАТО ўртасидаги ҳамкорлик анча самарали бўлмоқда. Бунга Дейтон битимларини ҳаётга татбиқ этиш орқали собиқ Югославиядаги можароларни бартараф қилиш борасидаги муваффақиятни мисол қилиб келтириш мумкин. Синчилар буни «бахмал қўлқопдаги темир мушт» сиёсати деб аташади. Бунинг маъноси шуки, НАТО халқаро ҳамжамиятнинг мандати билан фуқаролар уруши ёки этник можаролар давом этаётган ҳудудларда мухолиф томонларни ажратиш учун ҳарбий операциялар ўтказади.

Европани иккига ажратиб турган Берлин девори қулаши биланоқ, собиқ социалистик лагерга мансуб давлатлар билан сиёсий мулоқот юритиш учун Шимолий Атлантика Ҳамкорлиги Кенгаши ташкил этилди. Бу зикр этилган муаммоларни биргалашиб ва сиёсий воситалар билан ечишга интилиш тамойили кучайиб бораётганини кўрсатади. Ташкилотга бугунги кунда НАТО мамлакатлари билан биргаликда 40 та мамлакат, шу жумладан, Ўзбекистон ҳам аъзодир. Кенгаш доирасидаги ҳамкорлик ва консультациялар, асосан, сиёсий ҳамда хавфсизлик муаммолари муҳокамасига, шу соҳаларда билим ва тажриба алмашишга қаратилган. НАТО билан унга аъзо бўлмаган давлатларнинг сиёсий ва амалий ҳамкорлиги ҳам вазият қарама-қаршиликдан бевосита мулоқот сари ўзгараётганини кўрсатади.

НАТОга аъзо мамлакатлар раҳбарларининг 1994 йил январидаги Брюссель саммити чоғида эса «Тинчлик йўлида шериклик» дастури қабул қилинди. Ўзбекистон шу йили дастурга аъзо бўлди. Президент Ислом Каримовнинг 1996 йилнинг ноябрида НАТО қароргоҳига ташрифи ва Бош котиб Х.Солана жаноблари билан ўтказган музокаралари ҳамкорликни янада кенгайтиришга йўл очиб берди. Бундай ҳамкорлик минтақавий ва миллий хавфсизликни таъминлашга хизмат қилиши билан муҳимдир.

Шу кунгача «Тинчлик йўлида шериклик» дастурига 27 давлат аъзо бўлиб кирди. Даставвал Шимолий Атлантика Ҳамкорлик Кенгашининг иш режасига киритилган мудофаа билан боғлиқ амалий масалалар кейинчалик ушбу дастурда ўз ифодасини топди. Шериклик дастурининг асосий мақсади амалий ҳамкорлик руҳини қарор топтириш ва демократия принципларига содиқлик йўли билан Европада сиёсий ва ҳарбий ҳамкорликни кенгайтириш, барқарорликни қўллаб-қувватлаш, тинчликка бўлган хавфни камайтириш, муносабатларни мустаҳкамлашдан иборатдир.

Ўзбекистон ҳам НАТО билан икки томонлама ҳамкорликка асосланган ушбу дастурда фаол иштирок этиб келмоқда. Ўтган йилнинг 28 июнида НАТО билан Ўзбекистон ўртасидаги шерикликнинг индивидуал дастури тасдиқланди. Бу дастур ўзбек ҳарбий хизматчиларининг Шимолий Атлантика иттифоқи ҳарбий тузилмаларини ўрганиши ва қўшма ҳарбий машқлар ўтказишига имкон яратади. 1995 йил августида АҚШда Шимолий Атлантика Ҳамкорлик Кенгаши ва «Тинчлик йўлида шериклик» дастури асосида ўтказилган «Кооператив неггет», бир йил ўтиб эса «Кооператив оспрей» ҳарбий машқларида ўзбек ҳарбий хизматчилари ҳам иштирок этишди. 1996 йили эса Ўзбекистонда уюштирилган «Баланс-ультра-96» машқларида АҚШ ҳарбий хизматчилари ҳам қатнашди. Бундай амалий тадбирлар ўзаро ишонч руҳини мустаҳкамлайди.

Дарҳақиқат, бугунги кунда НАТО жиддий ўзгаришларни бошидан кечирмоқда. Ташкилот 1967 йили, бир тарафдан, иттифоқ мамлакатлари мудофаани зарур даражада таъминлаш, бошқа тарафдан эса, Ғарб ва Шарқ ўртасидаги таранг муносабатларни юмшатишга қаратилган икки ёқлама Армель доктринасини қабул қилган эди. Эндиликда эса ўзаро муносабатлар юмшабгина қолмай, НАТОнинг, унинг тимсолида барқарорликнинг Марказий Европа мамлакатлари томон кенгайишига ҳам имкон туғилмоқда.

Европа тузилмалари, хусусан, Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти ҳамда НАТО билан ҳамкорлик Ўзбекистон учун нима бериши мумкин, деган бир савол туғилиши табиий. Афғонистон ва Тожикистондаги ижтимоий-сиёсий беқарорлик минтақа тараққиётига тўсқинлик қилаётгани, қолаверса, қўшни мамлакатлардаги барқарорликка хавф туғдираётгани ҳеч кимга сир эмас. Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти ҳамда НАТОнинг бугунги кундаги сиёсати, боя таъкидланганидай, локал ва этник можароларни бартараф этиш, танглик-ларни бошқариш, тинчликни сақлаш, уюшган жиноятчилик, терроризмга қарши кураш каби муаммоларни ечишга қаратилгандир. Шундай экан, Хельсинки жараёнининг фаол иштирокчиси сифатида Ўзбекистоннинг мазкур тузилмалар билан яқиндан ҳамкорлиги нафақат мамлакатимиз хавфсизлигини таъминлашда, балки бутун Марказий Осиё минтақасида барқарор тинчлик ўрнатишда муҳим омил бўлиб хизмат қилади, қолаверса, минтақанинг дунё ҳамжамиятига интеграциясига ёрдам беради.

НАТО Бош котиби Х.Солана жанобларининг Ўзбекистонга ташрифи ўзаро муносабатларни ривожлантириш йўлида янги бир қадам бўлиши шубҳасиз.

Фахриддин НИЗОМ.

СУРАТЛАРДА: Брюссель шаҳри Ратушаси, Қирол саройи ва Арк.

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

Яқин кунларда АҚШ Президенти Билл Клинтон билан Россия Федерацияси Президенти Борис Ельцин Хельсинки шаҳрида учрашади. Жаҳон врачларининг ядро урушига қарши халқаро ҳаракати ҳамда Америка врачларининг нуфузли ташкилотлари ушбу учрашув олдидан президентларни ядровий қуролларни қисқартиришни давом эттириш бўйича шартнома тузишга чақирди.

«АҚШ соғлиқни сақлаш уюшмаси» президенти Барри Леви мазкур учрашув ҳақида фикр билдирар экан, ядровий қуролларни йўқ қилиш анча мураккаблиги ва бунинг учун маълум миқдорда маблағ кераклигини эътироф этди. Бироқ уларни сақлаш ва муҳофаза этишга ҳам жуда катта маблағ сарфланишини унутмаслик лозим, деди у. Бундан ташқари, врачлар НАТОга аъзо бўлиши кутилаётган Шарқий Европа давлатлари ҳудудига ядро қуроллари жойлаштирилишига ҳам кескин қарши чиқаётир.

Маълумки, жаҳон врачларининг ядро урушига қарши халқаро ҳаракати ядро қуролларини қисқартиш ва ушбу қуроллар синовини тақиқлаш учун кўп йиллардан буён курашиб келмоқда. Ушбу ташкилот халқаро майдондаги фаол ҳаракати учун 1985 йили Нобел мукофотига сазовор бўлган эди.

* * *

Камбожа қироли Нородом Сианук ўз мамлакатининг АСЕАН гуруҳига аъзо бўлишига қарши чиқди. Маълумки, мазкур иқтисодий ташкилот ўз сафига Бруней, Вьетнам, Индонезия, Малайзия, Сингапур, Таиланд ва Филиппин каби мамлакатларни бирлаштирган. Қиролнинг фикрича, Камбожанинг ушбу ташкилотга аъзо бўлиши салбий оқибатларга олиб келиши мумкин. Масалан, Камбожа мамлакатга киритилаётган хорижий товарларнинг ўзидан йилига 250 миллион АҚШ доллари миқдорида солиқ олади. Агар Камбожа мазкур халқаро иқтисодий ташкилотга аъзо бўлса, мамлакат ушбу фойдадан маҳрум бўлади ҳамда бизнес ва муҳожирлик ишини назорат қилиш жараёни хавф остида қолади.

Маълумки, шу йил июль ойида Малайзияда АСЕАНга аъзо давлатлар раҳбарларининг олий даражадаги учрашуви бўлиб ўтади. Ушбу анжуманда Лаос ва Мьянма давлатлари қатори Камбожа ҳам «АСЕАН» гуруҳига аъзо бўлиши керак эди.

* * *

Покистон Бош вазири Навоз Шариф мамлакатда «тартибсизликка қарши кураш» умуммиллий ҳаракати бошланганини эълон қилди. Навоз Шариф Вазирлар Маҳкамаси мажлисида сўзга чиқиб, вилоят раҳбарлари ҳамда қонун чиқарувчи органлар вакилларини Покистон жамоатчилиги ҳаёти учун хавф туғдираётган диний ва этник низоларга барҳам беришнинг самарали йўлларини ишлаб чиқишга чақирди.

Яқиндагина ҳукумат тепасига келган Навоз Шариф ўз фаолиятида дастлаб диний низолар ва этник можаролар муаммосига дуч келаётир. Шу йилнинг ўзида юз берган оммавий тартибсизликлар 70 кишининг умрига зомин бўлди. Мутахассисларнинг фикрича, Навоз Шариф мамлакатдаги бу тартибсизликка барҳам бериш учун армиядан фойдаланиши ҳам мумкин. Навоз Шарифнинг «Мамлакатда фавқулодда вазият вужудга келган ва уни фавқулодда чоралар билан бартараф этиш лозим», деган сўзлари ушбу фикрни бир қадар исботлайди.

* * *

ЛОЗАННА. Жаҳон Олимпия музейида ўтказилган махсус маросимда 2004 йилда халқаро олимпия ўйинларини ўтказиш ҳуқуқини қўлга киритиш учун курашадиган шаҳарлар рўйхати эълон қилинди. Булар Афина, Буэнос-Айрес, Кейптаун ва Рим шаҳарларидир. Даъвогарлардан яна бири -- Санкт-Петербург эса бу рўйхатдан жой ололмади. Шу йилнинг 5 сентябрь куни Лозаннадаги Халқаро олимпия қўмитаси 2004 йилда олимпия ўйинлари қайси шаҳарда ўтказилишини маълум қилади.

* * *

ВАШИНГТОН. Бу ерга ташриф буюрган халқаро Нобел мукофоти қўмитаси директори Гейр Лундестад бу йил тинчлик ишига ҳисса қўшганларга бериладиган Нобел мукофоти номзодлари рўйхати рекорд натижа ўрнатганини маълум қилди. Номзодлар сони 129 тага етган. Шунингдек, Гейр Лундестад Нобел мукофотига лойиқ топилганлар номи шу йилнинг октябрь ойида маълум қилиниши, унинг тақдимоти эса 10 декабрь -- Алфред Нобел вафот этган куни бўлиб ўтишини айтди. Мукофот 7,5 миллион швед кронини (бир миллион АҚШ доллари) ташкил этади.

* * *

ТБИЛИСИ. Грузияга расмий ташриф билан келган Арманистон ташқи ишлар вазири Александр Арзуманян Арманистон Россиядан жуда катта миқдорда қурол-яроғ сотиб олгани тўғрисида тарқатилган хабарларни рад қилди. У, шунингдек, Арманистон ҳудудида курд сепаратчилари учун махсус қароргоҳ ташкил этилгани ҳақидаги маълумотни ҳам инкор этди. Арманистон ташқи ишлар вазири ушбу ташриф давомида Грузия ҳукумати билан икки томонлама ҳамкорликни ривожлантириш, Кавказорти минтақаси хавфсизлигига доир масалаларни муҳокама этишини маълум қилди.

(ЎзА).

Давлат қисқа муддатли облигацияларининг 22001UMFS чиқарилишини жойлаштириш тўғрисидаги ЭЪЛОН

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ўртасида 1996 йил 26 мартда тузилган 1-сонли шартномага биноан, 1997 йил 12 мартда 6 ой муддат муомалада бўладиган давлат қисқа муддатли облигацияларининг биринчи чиқарилишини сотиш бўйича «Кимошди» савдоси ўтказилишини эълон қилади.

а) Чиқарилиш рақами: 22001UMFS;

б) Чиқарилиш ҳажми: 3 300 000 000 (уч миллиард уч юз миллион) сўм;

в) Облигациянинг номинал қиймати 1000 (бир минг) сўм;

г) Облигациянинг қопланиш муддати: 1997 йил 10 сентябрь;

д) Ўзбекистон Республикасининг резидентлари -- ҳуқуқий шахслар облигацияларни сотиб олиши мумкин.

е) Рақобатдош бўлмаган талабномаларнинг максимал миқдори ҳар бир дилер рақобатдош талабномаси ҳажмининг 20 фоизидан ортиқ бўлмаслиги лозим.

«Кимошди» савдоси 1997 йил 12 март, соат 10.00 да Тошкент шаҳрида ўтказилади.

Облигацияларни сотиш ёки харид қилишни хоҳлаган ва облигацияларнинг чиқарилиши шартларига мувофиқ, шу ҳуқуққа эга бўлган шахслар ва ташкилотлар қуйида рўйхати берилаётган дилер-банкларнинг исталганига мурожаат қилишлари мумкин:

Тартиб рақами	Дилер	Манзил, телефон
1	Ўзсаноатқурилиш банки	Тошкент ш. А. Тўқай кўч. 3 тел. 33-24-86, 36-14-77
2	Миллий банк	Тошкент ш. Охунбобоев кўч. 23 тел. 33-17-12, 33-74-15
3	Ўзпахтабанк	Тошкент ш. Муқимий кўч. 43 тел. 78-10-94, 77-91-66
4	Халқ банки	Тошкент ш. «Қатортол» кўч. 46 тел. 78-29-45, 78-29-81, 78-82-14
5	Ғаллабанк	Тошкент ш. Лоҳутий кўч. 36 тел. 36-16-17
6	«Турон» АТББ	Тошкент ш. Навоий кўч, 44 тел. 42-23-85
7	Ўзприватбанк	Тошкент ш. Амир Темур кўч. 24 тел 34-64-88
8	«Ипак йўли» АИТБ	Тошкент ш. «Фарҳод» кўч. 12 а тел. 76-89-73
9	Тошуйжойжамғармабанк	Тошкент ш. Пушкин кўчаси 17 тел. 36-33-31, 36-32-31, 33-29-57, 33-11-22
10	Алоқабанк	Тошкент ш. Толстой кўч. 1 тел. 36-10-21
11	Трастбанк	Тошкент ш. Навоий кўч. 7 тел. 41-01-10
12	Андижонбанк	Андижон ш. Бобур шоҳ кўч. 85 тел. 45-33-69 (Тошкент), 4-36-88 (Андижон)
13	Асакабанк	Тошкент ш. Нукус кўч 67 тел. 54-04-50, 54-18-74
14	АБН АМРОБАНК	Тошкент ш. Туроб Тўла кўч. 1 (5-нчи қават) тел. 45-72-57, 32-00-76

ФЕРМЕРЛАР САХОВАТИ

Наврўз байрами арафасида Жиззах вилоятининг Зарбдор туманидаги еттита деҳқон-фермер хўжалиги раҳбарлари саховатли бир ишга қўл уришди. Ўз жамғармаларидан баҳоли қудрат беш-ўн минг сўмдан маблағ ажратиб, кам таъминланган оилаларга хайрия қилишди. Шунингдек, улар «Меҳрибонлик» уйида тарбияланаётган саккиз нафар етим боланинг суннат тўйини ҳам ўтказадиган бўлишди.

-- Бундай хайрли ташаббусга пахта тозалаш корхонаси, нефть таъминоти ва газлаштириш идоралари, баъзи ширкат бирлашмалари ҳам қўшилади, -- деди туман «Меҳр-шафқат ва саломатлик» жамғармаси раиси Гулчеҳра Тўраева.

Ҳ. НАБИРАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

АСТАҒФУРУЛЛО

ТИРИЛГАН ОДАМ

Ҳозир ҳар икки кишининг бири тижоратчи. Шаҳрисабз шаҳар, «Ипак йўли» кўчаси, 153-уйда истиқомат қилувчи Аҳмад Саидмуродов ҳам ана шу ишни орзу қилиб, Россия томонларга боришга бел боғлади. Аҳмадвой сафарга кетгандан уч-тўрт кун ўтгач, Шаҳрисабз туманига қарашли Қиёмшайх қишлоғи этагидан ўтувчи Қашқадарё ўзанидан бир кишининг жасади топилди. Жасад бир неча кун касалхонанинг мурдалар сақланадиган жойида тургач, «эгаси топилмади» қабилида далолатнома ёзилиб, қабристонга кўмиб юборилди.

Топилган мурда милиция ходимларининг текшируви ва розилиги билан кўмилганига қарамай, Шаҳрисабз шаҳар телевидениесининг жонкуяр ходимлари Қашқадарё ўзанидан топилган номаълум шахснинг суратини телевидение орқали қайта-қайта кўрсатишни канда қилишмади.

Мазкур суратнинг қай бир жойи Россияга кетган Аҳмаднинг хотини Ҳидоят опага эрини эслатгандай бўлаверди. Кўнглига ғулғула тушиб, эртасига туман ички ишлар бўлимига борди. У ердаги масъул ходимлар ҳам ўликнинг эгаси топилганидан хурсанд бўлишиб, қабрни қайтадан очиб мурдани кўрсатишди. Ҳидоят опа эри эмаслигига қаноат ҳосил қилди. Бу гапни Аҳмаднинг укаси Амир ҳам тасдиқлади. Лекин уларнинг инкор этишлари милиция ходимларига, энг аввало, туман ички ишлар бўлимининг жиноят қидирув бўлими бошлиғи Эргаш Зокировга ёқмади. У дабдурустдан топилган мурданинг Ҳидоятнинг эри эканлигини эълон қилади. Унинг тусмолини туман прокурорининг терговчиси Ғофир Ҳакимов қувватлайди.

-- Ушбу мурда сенинг эринг, -- дейишади улар буйруқона оҳангда.

-- Эрингни ўлдиришган, сен нега йиғламаяпсан? -- ўдағайлади ички ишлар бўлими ходими.

Унинг тахминан айтган гаплари бир зумда шаҳарга тарқалди: Номаълум мурданинг эгаси топилибди, уни ўлдириб сувга ташлаганлар тез орада аниқланиб қолса, ажабмас.

... Шундай бўлди ҳам. Мурданинг «хотини» Ҳидоят опа, унинг укалари Самад ва Акбарлар туман прокурорининг «фатво»си билан ҳибсга олинди. Лекин ака-укалар 6 кун ушлаб турилгач, негадир қўйиб юборилди. Ҳидоят эса тазйиқ ва таҳқирлар остида, калтак зарбидан ёлғон кўргазмаларни бераверди. «Аҳмад уни ўта таҳқирлагани учун ҳам ўзи ўлдирганлигини» тан олди. Унинг жасадини жиянлари Азим, Аҳадлар ёрдамида Қашқадарёга ташлаб юборганликларини, ўлик Аҳаднинг машинасига ортиб олиб борилганлигини ёзиб берди.

Ҳидоятдан олинган кўргазма бўйича унинг жиянлари Азим ва Аҳад ҳам зудлик билан қўлга олинади. Терговчиларнинг азобларига чидай олмаган Азим ҳам поччасини «ўлдиришда» қатнашганлигига «иқрор» бўлади. Аҳад эса ўжарлик билан инкор этиб тураверади.

Шу орада Аҳад ва Азимларнинг отаси истиқомат қиладиган Шаҳрисабз шаҳридаги «Тинчлик» кўча, 6-уй тинтув қилинади. Негадир тинтув уй соҳиби-- «Пахтакор» маҳалласи фуқаролар йиғинининг котиби Маҳмуд Шарипов фарзандларини қутқариш илинжида юқори ташкилотларга арзга кетган куни ўтказилади.

Шаҳрисабз туман прокуратураси ва ички ишлар бўлими ходимларининг бедодлиги бу билан тугамайди. Улар Аҳмад Саидмуродовнинг 9 ёшли қизи Василани, 7 ёшли ўғли Йигиталини ички ишлар бўлимига олиб кетиб, бир неча кун давомида сўроқ қилиб, қариндошларига кўрсатмай қўяди. Улар вояга етмаган болаларни қариндошлари иштирокида сўроқ қилиш тўғрисидаги қонунда ёзиб қўйилган қоидаларни назар-писанд қилишмайди.

Топилган мурданинг «хотини» Ҳидоят опа, унинг жиянлари Аҳад ва Азимлар бир неча муддат милиция, прокуратура ходимлари томонидан қийноқ-қистовга олиниб, «жиноят тафсилотлари» аниқланаётган, уларнинг қилмишлари Жиноят кодексининг қайси моддаси билан айбланиши ҳақида баҳслар қизғин бораётган кезларнинг бирида «марҳум» Аҳмад Саидмуродовнинг қариндоши Тоғаймурод Қурбонов Аҳмадни Тошкентда кўриб суҳбатлашади. Тоғаймурод Шаҳрисабзга қайтган куниёқ милицияга, прокуратурага Аҳмаднинг тириклиги ҳақида хабар беради. У ердаги азаматлар раҳмат ўрнига Тоғаймуродни қамаб, қийноққа солишади. Ўтакаси ёрилиб кетган Тоғаймурод Қурбонов Аҳмадни унинг «жасади» топилмасдан олдин кўрганлиги ҳақида нотўғри кўргазма бериб, иккинчи бировга бу ҳақда гапириб қўймаслик ҳақида ҳуқуқ посбонларига тилхат ёзиб, қутулиб чиқади. Шундан буён бечора Тоғаймурод одамови бўлиб қолди, Биров гап сўраса, қочадиган одат чиқарди.

Бу ёқда қилни қирқ ёрадиган тергов ходимлари Ҳидоят опа ва унинг шериклари Азим ва Аҳадларга бериладиган жазо муддатларини чамалаб, «жиноий иш»ни судга оширишаётганда ўлган Аҳмад Саидмуродов тўлиб-тошиб сафардан қайтиб келади. Ўша кун қариндош-уруғлари учун байрам бўлган бўлса, уни «ўлдирганларни» фош этишда иштирок этган прокуратура, милиция ходимлари учун мотамга айланди.

«Марҳум»нинг нариги дунёдан қайтгани тўғрисидаги «қайғули» хабар дарҳол милицияга, сўнгра прокуратурага етказилди. Ҳидоят опа ва унинг жиянлари Аҳад ва Азимлар Қашқадарё вилояти маркази -- Қарши шаҳридаги ашаддий жиноятчилар сақланадиган ҳибсхонадан прокуратура машинасида, милиция ходимлари назоратида уй-уйларига «тантанали» суръатда элтиб қўйилди.

Бу орада қилинмаган жиноят учун Маҳмуд ака Шарипов хонадони энг кўп азият чекди. Маҳмуд ака прокуратурадан фарзандлари Аҳад ва Азимларга отиб ўлдириш жазоси тайин этилаётгани боис ўзини қўйгани жой тополмай қолди. Уй-жойини гаровга қўйди, машинасини сотиб, Аҳмад бориши эҳтимолда тутилган шаҳарларга одам жўнатди, елиб-югурди, юқори маҳкамаларга кириб-чиқди. Болаларининг ҳибсда чеккан азияти, азоб-уқубати-чи?

Азим калтак ва қийноқларга чидолмай, поччасини «ўлдиришда қатнашганини» бўйнига олди-қўйди. Аҳад эса «биз ўлдирганимиз йўқ», деганн учун калтаклар зарбидан ногирон бўлиб қолди. Боякиш Ҳидоятни айтмайсизми? Қилмаган жиноятни «бўйнига» олиб ҳам қутулмади. Қандай ҳолатда, қачон, қандай қилиб, деган саволларнинг ҳаммасига жавоб топишга тўғри келди. Охири бўлмади. Терговчилар ёлғон уйдирма, кўргазмаларни ёзиб бераверишди. Ҳидоят қўл қўяверди. Шундай қилиб, «эрини ўлдирган» хотиннинг жазоси бироз бўлса-да енгиллашди. У турмадан келгандан буён касалхонадан чиқмайди. Яримжон бўлиб қолди.

Аҳмад Саидмуродовнинг «қотилларини фош этишда» фаоллик кўрсатган прокуратура, милиция ходимларидан бир нечаси, туман ички ишлар бўлими бошлиғининг ўринбосари бўлиб ишлаган, «қотилларни фош этиш» гуруҳининг етакчиларидан бири Сайфулло Ҳайдаров прокурор санкциясига кўра ҳибсга олинди.

Шаҳрисабз туманида рўй берган бедодликка республика прокуратураси нуқта қўйди. Республика Олий судининг судлов ҳайъати томонидан айбдорларга тегишли чоралар белгиланди. Лекин қалб жароҳатига барҳам бериб бўлармикин? Тўрт ой давомида бегуноҳ кишилар тортган азоб-уқубатлар, милиция, прокуратура ходимларининг «нўноқ»лиги оқибатида тортилган азиятларни қандай қилиб унутиб бўлади? Етказилган маънавий зарар учун ким жавоб беради? Бугунги кунда жабрдийдалар, жамоатчилик ана шу саволларга жавоб кутмоқда.

Пўлат ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

● Бутун бошли инспекцияда битта мутахассис топилмади

● Бир вагон коньяк ичиб маст бўлмаган раис

● Олти юз граммдан сут берадиган «мини» сигирлар

● Режа 150 фоиз бажарилса-да, ҳисобда пул йўқ

КИМДИР ҚУЛОҒИГАЧА ҚАРЗГА БОТГАН, КИМДИР...

КИМ СИЗГА ТОПШИРИҚ БЕРДИ, СУҒУРТАНИ ТЕКШИРИНГ, ДЕБ?!

Бир пайтлар, аниқроғи, 70-йилларда суғурта идорасида ишлайдиган одамнинг обрўси жуда катта эди. Раҳбарини-ку, қўяверинг, раис дегани унинг ошнаси эди. Чунки «бу ташкилотга ишим тушмайди» деган раҳбар катта хато қиларди. Таассуфки, ўша пайтларда табиий офатдан зарар кўрган хўжаликларнинг ҳаммаси ҳам тўлиқ суғурта қопламасини олавермасди. Қоплама пулини тўлиқ, ҳаттоки ошиғи билан олиш учун суғуртанинг «катта»сига яқин бўлиш керак эди. Агар бир жойдан бўлиб қолсангиз-ку, Худо берди деяверинг. Экилмаган экинингизни ҳам экиб, ҳам пайҳон қилиб, боз устига суғурта қопламаси ҳам олардингиз.

Хўш, иқтисодий ислоҳотлар жараёни ҳал қилувчи паллага кирган бугунги кунда суғурта идораларидаги аҳвол қандай? Жойлардаги суғурта идоралари билан хўжаликлар ўртасидаги муносабат ҳали ҳам ўша-ўшами? Умуман, суғурта идоралари аҳамиятини хўжалик раҳбарлари, борингки, деҳқонларимиз қандай тасаввур этишади? Суғурта тўловлари ва қопламалари ўртасидаги ўзаро боғлиқлик — хўжалик кўрган зарари учун ўз вақтида қоплама олиш воситаси эканлигини туман ва хўжалик раҳбарлари теран англайдиларми?

Ана шу саволлар гирдобида Самарқандга кириб келдик. Таассуфлар бўлсинким, сафаримиз вилоят ҳокимлигидаги «акалар» билан тортишувдан бошланди. Ташрифимиздан асосий мақсад -- вилоятда суғурта тизими фаолиятини ўрганиш, мавжуд муаммоларни таҳлил этиш бўлганидан, вилоят ҳокимлиги ҳузуридаги назорат инспекцияси мутахассислари бу борада ёрдам берармикан, деган илинжда шу хизмат раҳбари қабулига кирдик.

-- Бу киши айни пайтда вилоят ҳокимининг муовини саналади, -- дейди вилоят ҳокимлиги қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири О. Қиличев.

-- Укажон, бизда ҳозир тизим бутунлай ўзгарган, — дейди бошлиқ — Янгича ишлаш, янгича фикрлаш дегандай. Эски «Народний контроль» пайти ўтди энди.

-- Вилоятда суғурта тизимини бир ўрганмоқчи эдик-да. Бошқа соҳада бўлганидек, суғурта фаолиятида ҳам муаммолар бордир, ахир?

-- Жоним билан, лекин нима десам экан, ҳозир ходимларим йўқ. Сиз, яхшиси, нариги бинога ўтиб, Умаровгами, Шодиевгами бир учранг-а, кақраз ўшалар суғуртани назорат қилишади.

Қўшни бинода, эшигига «Б. Ҳ. Шодиев» деб ёзиб қўйилган хонага кириб, соҳибга мақсадимизни айтамиз. Мезбон сўзларимизни тингларкан, ажабланиб, елка қисдилар. Телефон гўшагини кўтариб, бизни шу ёққа йўллаган бошлиққа сим қоқдилар. Қараб турсак, иккала раҳбар оддий бир масалани мураккаблаштириб юборадигандай. Келинг, яхшиси, ўзимиз у киши билан гаплаша қолайлик, дея гўшакни олдик:

-- Ука, қизиқ одам экансиз-ку, айтдим-ку, менда ходим йўқ, деб. Масалангизни ўшалар билан ҳал қилаверинг.

-- Бу ерда ҳам ҳал бўлмаяпти-да, ака.

-- Унда билмадим. Сизга ким ўзи топшириқ берган, «суғуртани текширинг» деб?

-- Текшириш учун эмас, тизимдаги муаммоларни ўрганиш учун келганмиз.

-- Бизнинг ўз «катта»миз бор. Ўша ёқдан телефонограмма келмагунича мен сизга одам беролмайман.

-- Вилоят ҳокимига кирсак-чи?

-- Фарқи йўқ. Кираверинг. Биз Тошкентга бўйсинамиз. Сиз, яхшиси, ҳокимнинг иқтисодий масалалар бўйича муовини Умаровга учрашинг. Мен телефон қилиб қўяман, одам беради.

Б. Ҳ. Шодиев билан Умаров қабулхонасига кўтарилдик. Баҳодир Ҳамроқулович бизни қабулхонада қолдириб, узр-маъзур айтган бўлди. Начора, яна кутамиз.

Котиба қиз учинчи бор кирганида, рухсат тегди шекилли, эшикдан чиқиб, «киринглар» деган мазмунда ичкарига ишора қилди. Яна танишув, яна режалар баёни.

-- Сиз, яхшиси, мана бу «катта»га тайёрланган текстни бир қўлдан чиқариб беринг. Чунки бизнинг хонага кирган одам, албатта, ишлаши керак. (?) Таржимаси яхши чиқмабди. Унгача мен ишингизни битириб бераман. Суғуртанинг «катта»сини чақирамиз, -- дея Абдамит Умаров олдимизга ўрисча-ўзбекча матн ташладилар.

Начора, мусофирчиликда иш битириш учун ҳоким муовини тушунмаган ғализ жумлаларни таржима қилиб, силлиқлашга киришдик.

Очиғи, бугун қайта-қайта тилга олинаётган суғурта тизимидаги муаммоларни ўрганиб, унинг имкониятларини деҳқонлар тўлиқ тушуниб етсин, дея холис ниятда келган журналистга вилоят ҳокимлигидагиларнинг бундай муомаласи бизни таажжублантирди.

«ЖАНОБ! СИЗ ЎЗИНГИЗНИ, МОЛ-МУЛКИНГИЗНИ СУҒУРТА ҚИЛГАНМИСИЗ?»

Вилоят суғурта бошқармаси биносига кираверишингизда ана шундай ибратомуз даъватга кўзингиз тушади. Лекин бугун суғурта хизматининг фойда-зиёни ҳақида соҳа мутахассислари ўзларича, хўжалик раҳбарлари ва ҳокимлар ўзларича тасаввурга эгадир. Бутун бошли тизимга тоғдек салобат билан соя ташлаб турган муаммо ҳам, бизнингча, ана шундан.

Биргина Самарқанд вилоятида 1994 йил учун қишлоқ хўжалик корхоналари мол-мулкининг мажбурий суғуртаси 34481,7 минг сўм, 1995 йилда 133724,9 минг сўм, 1996 йилда эса 408916,4 минг сўм ҳисобланганди. Тушум эса 1994 йилда 25936,9 минг сўм, 1995 йилда 33163,9 минг сўм, 1996 йилда 277221,2 минг сўм бўлди.

Рақамлар гувоҳлик бераётганидек, суғурта тушуми йилдан-йилга камайиб бормоқда. Вилоятлардаги хўжаликлар суғурта идораси билан тузилган шартномага зид равишда шартномаларда келишилган суғурта пулини ўтказиб беролмаяпти. Натижада туманлардаги суғурта идоралари ҳам жамоа хўжаликларида табиий офат юз берганда пайҳон бўлган экинлар зарарини қоплашга ожизлик қилиб қолаяпти. Худди шу сабаб билан 1996 йилги табиий офатлардан зарарланган экинларга вилоят бўйича жами 601 млн. 402,8 минг сўм суғурта қопламаси ҳисобланган бўлса-да, хўжаликларга 280 млн. 516,6 минг сўм тўланди. Хўш, қолган зарарни ким қоплайди? Ахир хўжаликлар билан йил бошида тузилган шартномада бутун зарарни қоплаш суғурта идоралари зиммасига юклатилган-ку?

-- Қишлоқ хўжалик ташкилот ва корхоналари йил бошидаги шартномада белгиланган суғурта бадалларини ўз вақтида тўлашмаётганлиги учун суғурта қопламасини беролмаяпмиз, -- дейди вилоят суғурта бошқармаси бошлиғи Ш. Сафаров. -- Очиғи, банкдагилар учун ҳам ўгай соҳага айланиб қолганмиз. Негаки, хўжаликларнинг давлат ташкилотларидан қарзи жуда катта. Шу боис қайси бир хўжаликнинг банкдаги жорий ҳисобига пул келиб тушмасин, аввал бюджетдан, техника таъминоти идорасидан, ўғитдан, ёқилғидан, электр энергиясидан қолган қарзларини тўлашга ушлаб қолинади. Суғуртанинг ҳақи эса охирги навбатга суриб қўйилаверади.

Биз бу масалани батафсилроқ ўрганиш мақсадида хўжаликларга йўл олдик.

Самарқанд туманидаги «Самарқанд» жамоа хўжалиги бир қадар сертармоқ. Бу ерда сабзавот, мева, узум етиштирилади. Бинойидек чорвачилик фермаси бор. Гап айланиб даромадга келганида эса... хўжалик бош ҳисобчисининг «йўлини қидиряпмиз» деган иборасидан бошқа жавоб ололмадик.

Хўжаликда харидоргир, сервитамин маҳсулотлар етиштирилса-да, тонна-тонналаб мева-сабзавот ва сут-товар фермасида соғиб олинаётган серқаймоқ сутни қайта ишлаб жарақ-жарақ пулга айлантирадиган на бир кичик корхона, на қайта ишлаш цехи мавжуд эмас. Шунинг учунми, хўжалик ўз маҳсулотига ўзи эгалик қилолмайди. Чунки помидор, узум, олмани йил — ўн икки ой сақлаб, пулга айлантирай деса, сифати бузилиб, чув тушиб қолишдан қўрқади. Қайта ишлаш учун эса имкон йўқ. Хўжаликнинг бу аҳволидан хабар топган «учарлар» маҳсулотни жойи келса, сув текинга «илиб» кетаяпти.

Самарқанддаги «Хавренко» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти 195010 сўмлик, «Марҳабо» корхонаси 75609 сўмлик, «Самарқанд» ташкилоти 91546 сўмлик, Тойлоқдаги туман тайёрлов идораси 66540 сўмлик маҳсулот олишган-у, ҳалигача хўжаликка пулини тўлашмаган.

Агар хўжалик раҳбарлари озгина бўлса-да, жон куйдириб шу маҳсулотларни ўзларида қайта ишлаш учун кичик корхона очишганида эл-юрт ризқи бунчалик ҳар ерда сочилиб ётмасди. Чунки бундай дейишимизга асос бор: биргина 1996 йилда Самарқанддаги «Кишмиш» консерва заводига 1219 тонна помидор, 70 тонна узум, 717 тонна олма (умумий қиймати 4 миллион 730 минг сўмлик), «Самарқанд» консерва заводига эса 317 минг сўмлик шу хилдаги маҳсулотлар топширилганди. Булардан ҳам ҳалигача пул ундириб олинмаган.

Шаҳардаги «Парвина» хусусий фирмасини олайлик. У хўжаликдан 1994 йилдан буён сут сотиб олади. Табиийки, фирмадаги ишбилармонлар уни қайта ишлаб, мўмай даромад қилишаяпти. Лекин олинган маҳсулотнинг пули-чи? Нега фирмадаги ишбилармонлар ҳалигача хўжаликка 187601 сўм пул ўтказиб беришмаган? Наҳотки, хўжаликда ҳар йили соғиб олинаётган 400 тонна сутни «Парвина»га сув текинга, баъзида эса шунчаки насияга бериб юборавермасдан, хўжаликнинг ўзида сариёғ, қаймоқ, пишлоқ тайёрлаб миллионлаб даромад топиш мумкинлигини хўжалик ва туман раҳбарлари тушунишмайди? Ёки маҳсулотни ҳадеб насияга бериб юбораверишдан иккала томон учун нафи тегадиган бирор-бир «сир» борми?

Хўжаликда етиштирилаётган биргина помидор, бақлажон, узум, олма, мурутдан бир неча хил маҳсулот тайёрлаш мумкин-ку, ахир!

-- Бунинг учун кичик корхона, ҳеч бўлмаганда битта бўлсаям қайта ишлаш цехи қуриш керак-да, — дейди хўжалик бош ҳисобчиси О. Муинов.

Туман ҳокимлиги, хусусийлаштириш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш идораси раҳбарлари наҳотки хўжалик ички имкониятларини чамалаб, зарурий ёрдам кўрсатишга мойил бўлмасалар?

БИР ВАГОН КОНЬЯК ИЧСА-ДА, МАСТ БЎЛМАЙДИГАН РАИС

Суғурта идоралари билан тузилган шартномани бажаришни вилоятда нафақат ўртамиёна хўжаликлар, балки сердаромад соҳа соҳиблари ҳам уддалашолмаяпти.

Ургутликларнинг асосий даромади тамакидан эканлиги ҳаммага аён. Айниқса, Ш. Рашидов номли хўжаликнинг шуҳрати бир пайтлар туманнинг ҳам обрўси эди. Бугун эса ... улар ҳам қулоғигача кредитор-дебитор қарзларга ботиб ўтирибди.

Хўжалик идорасининг биноси ўша пулдорлик йилларида дид билан безатилган кўринади. Эшикдан бош суқишингиз билан бино ташқарисидаги ҳайбат ўз нуфузини йўқотганлигини кўрасиз. Афтидан, ҳафта, ўн кун ўтиб бўлса-да, полга супурги тегмаган. Кимдир папиросни чала чекиб полга улоқтирган. Эшик ҳатлаб кўчага чиқиш кимгадир малол келган-у, хонасидан даҳлизга қарата нос пуркаган.

-- Ургутда тамаки текин-да, -- деймиз мезбонлар билан сўраша туриб. Афтидан, идорадагилар гап нимадалигини унчалик фаҳмлашмади шекилли, мезбонлардан бири бизга салом бериш учун оғзидаги носни шоша-пиша коридорга «иргитди». Столдаги чангдан ийманиб на ўтиришимизни, на тик туришимизни билмаймиз. Улар эса ҳадеб ўтиришга қистайди. Охири дилимиздагини тилимизга чиқаришга мажбур бўлдик.

-- Эрталаб супуриб-сидирувдик, келди-кетди кўп-да, ака, узр.

Хуллас, бир пайтлар миллионер саналган бу хўжалик ҳам суғурта идорасидан 1228696 сўм қарздор. 1995 йил учун тўланиши лозим бўлган 237807 сўм ҳам хўжалик зиммасида турибди.

-- Шунча тамакининг пулини нима қилаяпсизлар? -- дея ҳазиллашган бўламиз.

Хўш, Шароф Рашидов номли жамоа хўжалигининг арзимаган миқдордаги суғурта пулини тўлашга нега қурби етмаяпти?

Сабаби: хўжаликда давлат мулкини хомталаш қилиш, борини совуриб, ошна-оғайни орттириш кайфияти қатор йиллар ҳукмронлик қилиб келди. Одамларнинг айтишича, собиқ раис бутун бир хўжаликни қарзга қул қилиб қўйгунича, унча-мунча одамнинг унга сўзи ўтмади...

1993 йилда Грузия Республикасидаги «БЭМ» фирмасига қиймати 254,4 минг сўмлик 139,9 тонна тамаки жўнатилганди. У ердан 80 минг шиша коньяк ичимлиги олиб келинди. Аслида тамакини коньякка айирбошлашдан раиснинг ҳам, ҳамтовоқларининг ҳам мақсади хўжалик ишчи-хизматчиларининг моддий манфаатдорлиги ва турмуш шароитини яхшилашдан иборат бўлиши керак эди. Афсуски, коньяк Самарқандга етиб келганида, ҳаммани бирдек шайтон йўлдан урди. 80 минг шиша коньякдан оз эмас, кўп эмас, 72 минг шишаси ҳисобдан яширилиб, хўжаликка кирим қилинмади. Наҳотки, шунча коньякни раис ва унинг ҳамтовоқлари ичиб юборишган бўлишса?

1996 йил февраль ойида хўжалик ишчиларининг раиснинг қилмишлари устидан вилоят ҳокими А. Мардиев номига ёзган шикоят хати бўйича вилоят агросаноат уюшмаси назорат-тафтиш бўлими томонидан ўтказилган текшириш хулосаларида шундай жумлаларни ўқиймиз:

«... хўжалик раҳбарлари турли ташкилот, корхона ва фирмаларнинг 8 тасига бериб юборган тамаки ҳисобидан 1 миллион 775,6 минг сўм пул ундирилмаган. Бош муҳандис Т. Абдиев, раис муовини Р. Хуррамовлар шахсий автомашиналарига қиймати 18 минг 562 сўмлик, 2195 литр бензинни хўжалик ҳисобидан ўзлаштирган».

Тафтишчилар хўжаликдаги бошқа бирталай қонунбузарликларни ҳам аниқлашган бўлишса-да, таажжубки, бу ишлар шу пайтгача бости-бости қилиб келинди.

Хўжаликнинг бугунги раҳбарияти билан суҳбатлашиб, шу нарсага амин бўлдикки, турли ташкилот ва корхоналарга насияга маҳсулот бериб юбориш ҳали ҳам давом этаяпти. Шу туфайли ҳозирги кунда хўжаликнинг 1 миллион 183 минг сўм пули турли ташкилот ва хўжаликларда ётибди. Кредитор қарзлар ҳам ҳар қандай кишини хушёр торттиради: 113 млн. 768 минг 416 сўм. Шундан 97 млн. 420 минг сўми тўлаш муддати кечиккан қарзлар.

1996 йил учун ишчи-хизматчиларга 14 млн. сўм атрофидаги иш ҳақи ҳалигача тўланмаган.

Ахир, хўжалик ўзининг қонуний ҳақи бўлган пулларини ташкилот ва корхоналардан вақтида ундириб ололмаса, бунга ким айбдор? Ишчиларнинг беш-олти ойлаб маош ололмаётганининг асл сабаби ҳам шундан эмасми?

Туман ҳокимлигидан қайтаётиб, вилоятга машҳур «Ургут бозори» рўпарасидаги бир томони чўка бошлаган кўп қаватли турар жой биноси диққатимизни ўзига тортди. Бизни ҳайратга солгани бинонинг чўккани эмас, авария ҳолатидаги бу уйда негадир одамлар бепарво яшаётгани бўлди.

-- Ургутдаям заб ажабтовур одамлар кўп-да, ака, -- дейди шофер йигит ҳайратимизни кўриб. -- Ахир авария ҳолатидаги уйдаям яшаб бўладими?

-- Балки суғурта идорасидагилар ҳаётига кафолат беришгандир.

-- Йўғ-э, ўлдими?

РЕЖА 150 ФОИЗ-У, СУҒУРТА ҚОПЛАМАСИ УЧУН ПУЛ ЙЎҚ

Қўшни Навоий вилоятида бўлганимизда, туманларда мажбурий суғуртадан ташқари тизимнинг барча «параметр»лари бўйича режа ошиғи билан уддаланаётганини айтишди. Ҳаттоки, ихтиёрий суғурта режаси 150 фоиз бажарилганини алоҳида қайд этиб ўтишди.

Вилоят суғурта бошқармаси бошлиғи Ш. Фозилов имзоси билан ҳокимликка тақдим этилган маълумотномада таъкидланишича, 1996 йилги қишловга пухта тайёргарлик кўрилмаганлиги туфайли бир қатор туманларда чорва моллари нобуд бўлди. Олайлик, Нурота туманида 36 минг 690 бош, Конимехда 18 минг 621 бош, Учқудуқда 13 минг 861 бош қўй ҳаром ўлган. Ана шу кўрилган зарарни қоплаш учун вилоят суғурта бошқармаси туманларга 8 миллион 388,7 минг сўм суғурта қопламаси тўлаган.

Бу воқеадан бир йил бурун эса (1995 йилда) Конимех, Навоий, Қизилтепа, Навбаҳор, Хатирчи, Нурота туманларида қишлоқ хўжалик экинлари ҳосили бўйича кўзланган режа барбод этилди. Ана шу зарарни қоплаш учун 9 млн. 775,7 минг сўм суғурта қопламаси тўланди ва ҳоказо. Шу фактлардан кейин ҳақиқатан ҳам кишида вилоят суғурта идораси мутахассислари ўз нонини ҳалоллаб еяётган экан-да, деган тасаввур уйғонади. Бироқ... суғурта тўловлари ҳақиқатан ҳам хўжаликлар счётига нақд пул ҳолида ўтказиб берилаяптими?

Вилоят хўжаликларидаги ҳақиқий аҳволни кўз билан кўриш учун сафаримизни Навоий туманидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалигидан бошладик. Хўжалик асосан пахта ва ғаллачилик билан шуғулланади. 1996 йили пахтадан 19 центнер, ғалладан эса 24 центнердан ҳосил олинган. Ғалла топшириш режаси 127 фоиз, пахтачилик бўйича эса 64 фоизга етказилган. Хўжалик раиси Ж. Саидов ва бош ҳисобчи Х. Хожиевларнинг таъкидлашича, 1996 йилда 29 миллион сўмлик даромад қилинган. Лекин факт-факт-да. Хўжаликнинг харажати даромадидан ошиб тушгач, қандай қилиб соф фойда ҳақида гапириш мумкин? Йилни 16 млн. сўм зарар билан якунланганини ҳам факт-ку!

Навоийда ҳам, Самарқанддагидек, олди-берди негадир доим насия ҳисобига амалга ошириб келинаётганлигининг гувоҳи бўлдик. Масалан, Ибн Сино номли, Қаландар Мусаев номли, «Қумушкон» жамоа хўжаликлари «Ўзбекистон» жамоа хўжалигидан насияга жами 793 минг сўмлик уруғлик дон олган. «Навоийдон» ҳиссадорлик жамиятининг эса хўжаликдан 114 минг сўм қарзи бор. Бошқа бир қатор ташкилотлар ҳам хўжаликда етиштирилган маҳсулотни насияга кўтариб кетаверган. Хуллас, «Ўзбекистон» жамоа хўжалиги ишчи-хизматчиларининг пешона тери эвазига топилган 2 млн. 594 минг сўм пул ҳар қайси ташкилотда сочилиб ётибди. Аслида ўзини билган, ориятли раҳбарнинг вазифаси пул сочиш эмас, балки даромадни ошириб, жамоани манман деган хўжаликка айлантириш эмасми?

Масаланинг иккинчи тарафи эса ўша уруғликка дон олган хўжаликларга боғлиқ. Худо бериб, режадаги ҳосил олинса-ку яхши-я, бироқ, ҳосилдорлик кутилганидек бўлмаса-чи? Унда хўжалик аъзолари ўз ҳақларини яна бир йил кутишадими? Ёки бу зарарни суғурта идораси тўлайдими? Қолаверса, йилдан йилнинг фарқи бор. Кечаги нарх бугунга сира ҳам тўғри келмайди-ку? Дон олган ўша ташкилот ва хўжаликлар раҳбарлари «қарзимни олган нархимда тўлайман», деб туриб олишса, ўртадаги низони ким ҳал этади? Афсуски, бу каби ўнлаб саволларнинг ўрни бўш қолди.

Хўжалик ўз ишчиларига яна 6 млн. 220 минг сўм иш ҳақи тарқатиши кераклиги ҳам ҳужжатларда қайд этилган. Фактларнинг гувоҳлик беришича, хўжалик аъзолари қўшни Самарқанд вилоятидаги айрим хўжаликлардагидек, 1995 йил декабрь ойидан бошлаб ўз иш ҳақларини тўлиқ олишмаган.

-- Счётда пул йўқ, шунинг учун ойлик беролмаяпмиз, -- дейди бош ҳисобчи.

-- Кичик корхона очиб, сут, қатиқ, сариёғ ишлаб чиқариш имкони йўқми? Ахир бу мўмай даромад-ку? — сўраймиз хўжалик раҳбаридан.

-- Ҳозирча бунга киришганимиз йўқ.

Хўжалик раҳбарининг бу жавобидан на кулишингни, на куйишингни билмайсан. Қишлоққа саноатни олиб кириш, кичик корхона ва қайта ишлаш цехлари қуриш, бугун ёки кеча ўйлаб топилган гап эмас-ку, раис буни янгилик деб қабул қилсалар. Ёки раиснинг ишга киришиши учун ҳам кимдир фатво бериши керакми?

Хўжаликдаги чорвачилик фермаси 1993 йили ҳиссадорлик жамиятига айлантирилган эди. Раиснинг айтишича, бу янгилик ҳам ўзини оқламади.

Нега? Негаки, дастлаб пайчилик ҳаракати бошланганда, табиийки, бу ердагилар ҳам афтидан шошиб қолишган кўринади. Чунки ҳокимликдан «ҳа бўл, ҳа бўл» деб туришибди. Ахир юқорига «тумандаги шунча хўжаликда шунча ҳиссадорлик жамияти тузилди» қабилида маълумотнома тайёрлаши керак бўлган-да! Ҳиссадор бўладиган «азамат»нинг билими, чорвачилик соҳасидаги тажрибаси қандай? Ислоҳотлар талабини, пайчиликнинг мазмун-моҳиятини қай тарзда идрок этади? Бу ҳақда ўйлаб ҳам кўрилмаган чоғи. Бўлмаса, ҳиссадорлар уч йил ўтмай «чув» тушишармиди?

Шуни айтсалар керак-да, «нонни катта тишласанг-да, гапни катта тишлама» деб.

Натижада ҳиссадорлик жамиятининг қарорига асосан, 1996 йили хўжалик ўз «Сут-товар фермаси»ни зарари билан яна қайтиб олди.

Таассуфки, ҳеч ким жазоланмади, гўёки ҳеч нарса бўлмагандек.

-- Ҳозир у ерда 316 бош қорамол боқилаяпти. Шундан 50 боши говмиш бўлиб, улардан кунига 30-35 литр сут соғиб олинаётир, -- дейди раис.

Қаранг, 50 бош сигирнинг ҳар биридан 600 граммдан сут соғиб олинса-ю, биз, содда журналистлар раисга «Сутни қайта ишловчи корхона очсангиз бўлмайдими, мўмай даромад қиласиз-ку?» деб савол бериб ўтирибмиз-а.

-- Суғурта идорасига қарзимизни тўлаёлмаётганимизга асосий сабаб бошқа ташкилотлардан қарзимиз кўп, -- дейди бош ҳисобчи. — Бугунги ҳолатга кўра, хўжаликнинг кредитор қарзлари 46 млн. 774 минг сўм.

-- Қарздан қутилиш учун нима қилмоқчисизлар? -- сўраймиз раисдан.

-- Бирдан-бир ички имкониятимиз — уруғлик ғалла етиштиришга ихтисослашиш. Шу мақсадда 300 гектар ерга элита уруғлиги сепганмиз. Агар Худо бериб, режадаги ҳосилни ололсак, биргина ғалланинг ўзидан 30 млн. сўм даромад қиламиз.

Яхши ният билан яшаш хайрли, албатта, лекин «берсанг ейман, урсанг ўлама» деб ётиш ҳам инсофдан эмас. Ҳаракат қилинмаса, имконият қидирилмаса, даромад осмондан чалпак бўлиб ёғилмайди-ку? Раис айтаётган ғаллазордан режадаги ҳосил олинса яхшику-я. Агар ҳосил чўғ босмасачи? Унда яна қарзга ботиб қолишаверадими?

Кичик корхона ва қайта ишлаш цехининг аҳамиятини энди тушуниб етгандирсиз? Ақалли битта бўлса-да кичик корхона қурилганида ҳамма бирдек 300 гектардаги ғаллазорга кўз тикиб ўтирмасди.

Сўраб-суриштиришимизча, туманда азалдан кулолчилик, темирчилик, турли хил қандолат маҳсулотлари тайёрлаш санъати қарор топган экан. Наҳотки, хўжаликда шулардан бирини, олайлик, ҳолва, парварда каби турли хил ширинликлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиб бўлмаса?

Халқ ҳунармандчилигини ривожлантириб кам бўлмаётган хўжаликлар озми бизда.

Навбаҳор туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги билан туман суғурта идораси ўртасидаги ўзаро шартномалар кўздан кечирилганда, хўжалик суғурта идорасидан 2 млн. 572 минг сўм, туман суғурта идораси эса хўжаликдан 6 млн. сўмга яқин қарздор эканлиги аниқланди.

Хўжалик 1996 йилда 88 млн. сўмдан ошиқ даромад қилган бўлса-да, унинг 81 млн. сўмга яқини харажатларга сарфланган. Бу ерда ҳам бошқа хўжаликларда бўлганидек, 17 млн. сўмдан ошиқ кредитор қарзлар мавжуд.

Вилоятдаги бир қатор ташкилотлар хўжаликдан олган маҳсулоти учун ҳалигача ҳисоб-китоб қилишмаган. Масалан, ўтган йили вилоят пахта тозалаш заводи хўжаликдан 4 млн. 187 минг сўмлик пахта хомашёси қабул қилиб олган. 1994 йилги тола ҳисобига сотиб олинган 10 млн. 313 минг сўмлик трубани вилоят газлаштириш идораси ва «СМУ-87» ташкилоти илиб кетганича, пулини тўлиқ қайтариб бергани йўқ. Хуллас, оз эмас, кўп эмас, 20 млн. сўмга яқин пул ташқарида. Хўжалик аъзолари эса 5 млн. сўмдан ошиқроқ иш ҳақларини талаб қилиб юришибди. Ахи[illegible] ҳадеб насияга ишлаб келаётган аҳо[illegible] эртаиндин экиш мавсуми бошла[illegible], яна аввалгидек, қатъий ишонч [illegible] далага чиқармикан?

1997 йил 1 январь ҳола[illegible]ра, вилоят суғурта бошқармаси хўжаликлардан 1,5 млн. сўм[illegible] ошиқроқ қарздор бўлгани ҳолда хўжаликлар икки ўртадаги шартномада қайд этилган 107 млн. сўмга яқин суғурта тўловларини ҳалигача тўлашгани йўқ.

Аксарият ҳолларда шартнома хўжаликлар томонидан бузилмоқда. Шундай бўлса-да, кейинги йили суғурта идоралари яна хўжаликлар билан янги шартнома тузаверади. Тўғрисини айтганда, суғурта идоралари деҳқон кўрган зарарни кафолатловчи эмас, балки шунчаки воситачи ташкилотга айланиб қолишган.

Иккала вилоятда бизни жуда кўп ҳайратга солган яна бир ҳолат шу бўлдики, хўжаликлар ҳам, суғурта идоралари ҳам шартномадаги пулни тўлашга келганда ўзаро ички ҳисоб-китоб усулини қўллашади. Бу -- аслида счётда йўқ пулни «мен олдим» -- «сен тўладинг» шаклидаги келишиб кетишдир.

Четдан қараган одамга бу «операция»лар кўзбўямачиликдек туюлса-да, лекин суғурта тизимидагиларнинг эътироф этишларича, бу иш услуби бугунги қийин вазиятдан чиқишнинг бирдан-бир йўли эмиш.

Ҳисоботларда эса... вилоят ҳокимлигига тақдим этилганидек, «фалон миллион сўм суғурта қопламаси тўланди», «зарар қопланди», «режа 150 фоиз бажарилди»... ва ҳоказо баландпарвоз жумлалар.

Суғурта идорасидагилар ва хўжалик раҳбарларининг бу ўзаро ички келишувидан бюджетга қанчалик наф келаётганини билмадиг-у, лекин бундан суғуртачилар ҳам, хўжаликлар ҳам ҳеч нарса ютаётгани йўқ. Аксинча, фақат ютқазишаяпти.

Шодиёр КАРИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

UZDUNROBITA
cellular

Телефон алоқаси абонентлари диққатига
"Ўздунробита"
уяли алоқа ўзбек-америка қўшма корхонаси Ўзбекистон Республикаси уяли алоқа тармоғини ривожлантириш ва модернизациялаш дастурини бажара бориб, замонавий электрон ускуналар базасида Навоий шаҳрида янги уяли алоқа станциясини ишга туширди.

Абонентлар тармоққа уланмоқда.
Халқаро автомат роуминги улаш ишлари тугалланмоқда.

Диққат! "Ўздунробита"нинг Навоий шаҳридаги филиалининг боғланиш телефон рақамлари:
(8-436-22) 25004, 25005, 25252.
Факс: (8-436-22) 25005.
Маълумот учун Тошкентдаги телефон: 30-09-09.

Навоий шаҳрида янги уяли алоқа станциясининг ишга туширилганлиги унга муҳтож абонентларни замонавий чаққон телефон алоқаси билан таъминлаш, масалаларни ҳал этишни анча тезлаштириш, аҳолига хизмат кўрсатишни яхшилаш имконини беради.

"Ўздунробита" ҚК.

"РАВШАН"

очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти акционерларининг диққатига!

1996 йил якунлари бўйича акционерлар мажлиси 1997 йил 4 апрель куни "РАВШАН" очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти корхонаси биносида бўлиб ўтади.

Мажлис соат 10.00 да бошланади.

Корхона манзили:

Тошкент шаҳри, А. Икромов тумани, Тошкент ҳалқа йўли, Қорақамиш мавзеи.

Барча саволлар бўйича 47-03-06 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

АЛКОСУЛ

гепатитдан ва сурункали ичкиликбозликдан жигар хасталанишидан сақлайдиган восита

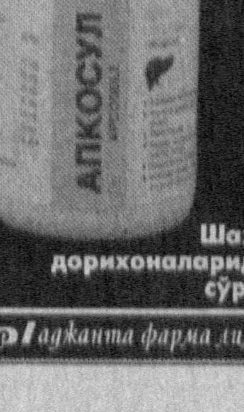

Шаҳар дорихоналаридан сўранг

Гаджанта фарма лимитед

Ўзбекистон кимё саноати тармоқлари касаба уюшмасининг Марказий қўмитаси Янгийўл «Биокимё» ҳиссадорлик жамоаси раиси Жамолиддин Муҳитдиновга отаси **ПАХРИТДИН отанинг** вафотлари муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

ЎзР ФА «Кибернетика» ИИЧБ жамоаси бирлашма бош директорининг ўринбосари, Автоматика ва ҲТ МЛКБ директори, техника фанлари доктори, профессор Даврон Насриддинович Аҳмедовга онаси **Ҳикоят АҲМЕДОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

ЎзР ФА «Кибернетика» ИИЧБ Автоматика ва ҲТ МЛКБ жамоаси директор Д. Н. Аҳмедовга онаси **Ҳикоят АҲМЕДОВАнинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ЎзФА Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти маъмурияти илмий ишлар бўйича директор муовини Баҳриддин Манноновга онаси **МУҲТАРАМ аянинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

БОЙЧИБОРИМ, ҚАЙДАСАН?!

ОЛТИН МЕРОС

Агар мендан биров «дунёда энг бой халқ ким?» деб сўраса, Ўзбеклар деб жавоб берардим. Ўша одам «энг бой-у, лекин гоҳо лоқайдлари ҳам кўп-да» деса, кўнглим оғрийди. Чунки... Йўқ, гап бу ўринда минглаб йиллик тарихимиздан узилиб қолганимиз ҳақида эмас. Ёки кўплаб тарихий обидаларимизнинг йўқ қилиб ташланганлиги ё қаровсиз ҳолда ётганлигида ҳам эмас. Янглишдингиз: бой, лекин бу кун ғариблашган тилимиз тўғрисида ҳам сўралмаяпти.

Гап спорт хусусида кетаяпти.

Хўш, «ўзбек спорти» ҳақида нимани биламиз? Деярли ҳеч нарсани. Аммо бу бир қарашда.

Келинг, аввал «бойлигимиз» ҳақида мулоҳаза юритайлик. Муқбул тоштарни эсланг: палаҳмондан тош отиш -- спортми? Спорт! Узукдан найза отиб ўтказишчи? Спорт! Кураш-чи? Чавгон-чи? Улоқ-чи?.. Буларнинг ҳаммаси спортга киради. Демак, спорт турларидан ўтмишда камбағаллигимиз сезилмаган.

Бугун-чи? Юқорида саналган спорт турларидан қай бирини оммалаштира олдик? Тўғри, ўзлаштирдик, ғарбона, ғарибона ўзлаштирдик.

Бугун палаҳмон десак, кўпчилик нималигини тасаввур ҳам қилолмайди. Кўпкари-улоқ ҳам шу аҳволда. Бухоро ва Фарғонача кураш аввалига «икки дарё оралиғида» эди. Ниҳоят, озодликдан сўнг шахсан мамлакатимиз Президентининг ташаббуси ва катта мадади туфайли миллий кураш қайтадан «тирилди». Аммо биз барибир ҳалиям ота-боболаримиз меросига лоқайдмиз. Ахир спортнинг янги тури ҳар куни яратилавермайди-ку! У минглаб йиллар ичида шаклланади, халқ руҳига сингади.

Бугун ўзим кўрган бир кўпкари ва ўша лаҳзаларда юрагимни ўртаган ўйлар ҳақида ёзгим келди...

.... Томоша бошланяпти. Тўрт тараф айлана қирлик. Ўртада катта майдон. Зап томошабоп жой. Ҳаммаёқни отларнинг ҳовури тутиб кетган. Бақир-чақир. Бир пайт «улоқ келди» деган овоз янгради. Чавандозлар қийқириб юборишди. Баковул (даврабоши) ҳайқирди: «Ҳой чавандозлар, эшитмадим деманглар. Ҳалоллайсан. Қайиш йўқ. Чилвир тортдингми, тамом, зот бермайман, домангир бўлма. Фақат тақим қилганники ҳалол бўлади. Қани, улоқни ташла!»

Агар четдан кузатиб турган ё бундай даврага биринчи бор тушиб қолган одам бўлса, бу сўзларга дарров тушунмайди. Аслида эса оломонни ҳалоллик ва мардликка чорлаётган сўзлар ўзимизнинг асл ўзбекона лутфларимиздир.

Сур-сур, бақир-чақир бошланди. Ҳамма ўзини ўртага уради. Қамчилар қарсиллайди. Баланд пошнали нўғой этик, бошига танкчиларнинг шлёмини кийиб олган чавандоз бўйи баравар ерга ўзини ташлайди. «Кўтарилди, ҳа, қўйма, отини қамчила» деган овозлар босиб кетди. Юзлаб отлар пишқириб дарё тўлқинидай оқади. Жим кузатиб турибман. Яна ўша чавандоз. Четгирлар ҳам унга эргашолмайди. Буриб кетди зангар. Юз-кўзлари зўрға кўринади. Ўртадан ёриб чиқиб келди. Ва «ҳов-ҳов» дея баланд ҳайқириқ остида улоқни ташлаб юборди. «Ҳалол! Файзулла полвоннинг зотини беринг!» Баковулнинг буйруғи янгради.

Файзулла полвон! Шошма, бу ўша ўзим билган ва яқиндан биладиган чайир ва қотма бола эмасми? Ҳарбийга бирга жўнаганмиз. Йўл-йўлакай «э, худо, оти бор жойга тушайлик-да. Ҳамманг чавандоз бўлиб келасан» деганди у ҳазиллашиб. Ярим йўлда айрилиб кетганмиз. Уни орадан ўн йиллар ўтгач, бугунгидай катта тўйда кўрганман. Яна учрашдик. Кўпкарига «омин» берилгач, гурунгимиз қизиди. У ҳазин оҳангда дардлашиб кетди: «Э, жўра, менинг томиримда қон гупуряпти. Манаман деган чавандозлар билан юрт кездим. Туркманистон, Қозоғистонгача бориб давраларни титратдик. Ҳамма тан берди ўзбекларга. Лекин кўпкари йил сайин биздан узоқлашиб бораётгандай. Болаларда қизиқиш йўқ. Отларнинг зотини билмайди. Лекин Брус Ли, Ван Дамм деганлари қайси киноларда қандай рол ўйнаганини адашмай айтиб беради. Бундан суюнмаслик керак, аксинча, хавотирланиш керак. Авваллари вилоят, туман миқёсларида ҳар доим кураш-кўпкарилар ўтарди. Зўр-зўр полвонлар кашф қилинарди. Ҳозир-чи?

Хайриятки, ўтган йили Амир Темур бувамизнинг қутлуғ тўйлари шарафига Қашқадарёда катта кўпкарилар ўтди. Қани энди, бу соҳагаям эътибор кучайса. Ахир битта Қашқадарёнинг ўзида юздан ортиқ энг машҳур чавандозлар бор. Абдимўмин полвон, Ўрол полвон, Абрай полвон, Холиёр полвон, Жамолхон, Шерали полвонларнинг издошларини кўрмаяпман. Бор, лекин кам. Бу ёғи Сурхондарё, Самарқанд, Жиззах тарафларда ҳам довруқли чавандозлар кўп. Уларнинг ҳар бири достонларга сиғгулик».

Ўша куниям Файзуллага худо берди. Энг сара совринларни олди. Мен билан хайрлашаётиб шундай деди: «Негадир кўпкари ҳақида кам ёзаяпсилар-да. Ғози Раҳмон дегани ҳар-ҳар замонда бир нималар битиб юрарди. Уям жимиб кетди ҳозир. Бу ахир ўзбекнинг, қолаверса, туркийларнинг энг суйган удуми-ку! Халқ омон бўлса, ўз бойлигини асраб қолаверади».

Унинг гинасини тушундим. Мана биз, четдан, яна кўпинча Ғарбдан андоза излаймиз. Ғариблик эса худди ана шу қадамимиздан бошланишини гоҳо унутиб қўямиз. Бизларнинг кўз қорачиғимиздай асраб келаётган бундай қадриятларимиз олдида Ғарбники нима деган гап?

Азиз Ватандош! Гапни шу ерда мухтасар қилсам-да, сизни ҳам бир эшитсам. Нима дейсиз? Кўпкари ҳақида ҳозирча бир шингилгина мулоҳазам шул. Кейинги сафар «КУРАШ»га борамиз.

Норқобил ЖАЛИЛ,
«Халқ сўзи» мухбири.

АКС-САДО

ҲАР НАРСАДА ИНСОФ БЎЛСИН

Қадрдон газетамизнинг шу йил 25 феврaль сонида эълон қилинган «Шарқона ҳаётга ғарбона ҳукм» сарлавҳали мақолани мен ҳам қониқиш билан ўқидим. Ҳамкасбимиз И. Норматов мутахассис сифатида ўша радиостанциялар эшиттиришларини холис ва айтиш керакки, инсоф билан таҳлил этган. Бунда у ўзи айтаётган шарқона талабга тўла амал қилган. Гарчи у хорижга кетиб қолган уч-тўрт кишини яхши билса ҳам, одоб юзасидан уларнинг бирортаси номини мақолада келтирмаган.

Худодан яширмаганимни бандасидан яшириб нима қиламан: мен ҳам баъзан радио қулоғини бурайман. Ўша гапларни, яъни Ўзбекистонда инсон ҳуқуқлари бузилаяпти, деганларини эшитаяпман. Бунга асос қилиб, миш-мишлар, баъзан эса йўқдан бор қилинган, тўқилган бўҳтонлар ҳам ишга солинмоқда. Масалан, яқинда ҳаммамиз биладиган, ҳозир хориждан паноҳ топган ҳамюртларимиздан бирининг айтишича, Ўзбекистонда одамларнинг уйи тинтув қилиниб, диний китоблар тортиб олинаётганмиш. Ё тавба! Ахир, бу қип-қизил тўҳмат-ку! Ўзимни унчалик тақводор деб ҳисобламайман. Уйдаги китобларни кўздан кечирдим, улар орасида Ислом динига оидлари ҳозирдаёқ элликдан ошиб кетибди. Бундай китоблар барча бозорларда, расталарда, китоб дўконларида бемалол сотиляпти. Нима десам ишонишаверади, деб киши шу даражага борадими?!

Яна: умуман, барча динларга эмас, балки айнан Ислом динига қарши кураш олиб борилаётган эмиш, бошқа динлар эркин фаолият кўрсатаётган эмиш. Гап шу ерга келганда, нима дейишни ҳам билмай қолдим. Одам деганда, ҳар нарса бўлганда ҳам, инсоф бўлиши даркор. Билсангиз, баъзи маҳаллаларда бир эмас, балки иккитадан масжид бор. Рост сўзлашга тилингиз айланмаса, жилла қурса сукут сақлаганингиз маъқулмиди...

Очиғини айтсам, ёлғон аралашган жойда ишонч йўқолади, эътиқоддан путур кетади. Бўҳтон бор жойда эса, инсоф кўтарилади. Шу муносабат билан бундай радиостанциядагиларга, айни пайтда менинг дахлдорлик ҳиссиётимга ҳам тош отаётганларга икки оғиз айтадиган гапим бор. Буни сизлар менга қараганда яхшироқ биласизлар, шундай бўлса-да, биргаликда бир эслаб олсак, фойдадан холи бўлмайди. Қизил империя даврида: қани биздан ўзга юртларда нима гаплар бор экан, қандай воқеалар юз бераётганикан, деб радио қулоғини бураб, уни чет эллардан бериладиган эшиттиришлар тўлқинларига тўғрилашингиз билан ёмон тракторнинг бузуқ мотори гувиллашига ўхшаш асабларни қақшатадиган ниҳоятда ноxуш товушдан бошқа ҳеч нарсани англаб бўлмасди. Қанча уринманг, ярим-ёрти сўзлардан бошқа бирор нарсани аниқлаб бўлмасди. Борди-ю, кимдир уч-тўрт жумла сўзни эшитиб қолса ва уни қай бир кимса билан ўртоқлашса борми -- боши балога қоларди. Уни биздан эмас деб эълон қилардилар. Ходимларингизнинг юртимизга келиб эмин-эркин юришларига йўл бўлсин эди. Борди-ю, бир амаллаб келса-ю, бирор кимса билан учрашиб гаплашса, бу эндиликда оддий ҳодиса бўлиб кўринаётган воқеа, у пайтларда бизнинг одамларимиз учун сотқинлик деб баҳоланарди. Булар бор гаплар-ку, уларни ҳеч ким, ҳеч қачон инкор эта олмайди. Буни ўша бизга тош отаётган зотнинг ўзи ҳам мендан кўра яхшироқ билади.

Энди-чи? Ким қайси давлатни, қайси радиостанцияни эшитаман деса, марҳамат, бемалол, бу унинг шахсий иши. Ҳеч қандай тўсиқ ва монелик йўқ. Эндиликда ўша радиостанцияларнинг Тошкентда мухбирлари бор. Ходимларингиз бемалол ўз хизмат бурчларини бажаришаяпти, ким билан, нима ҳақда суҳбатлашаман деса -- бу уларнинг ихтиёри. Қани айтинглар-чи, барака топгурлар, шу гаплар ростми? Рост, буни сизлар инкор қила олмайсизлар.

«Биз воқеа ва ҳодисаларни холис ёритамиз» деган сўзларни ҳар куни неча бор такрорлайсизлар. Менда эса шубҳа бор бу сўзларингизга. Барчага аёнки, бир бор ёлғон аралашса, бунгача қилинган барча тоат-ибодат сувга оқади, бир пулга айланади. Касбимизнинг хусусияти ўзи шундай...

Ҳа, айтмоқчи, демак, сизларда ҳамма нарса кўнгилдагидек экан-да, деб истеҳзоли савол беришингиз мумкин. Йўқ, сира ундай эмас. Қачон, қаерда бир тузумдан иккинчисига ўтиш жараёни ўнғай кечган? Унутманг, биз ҳам ана шундай мураккаб ўтиш давридамиз. Ижтимоий-сиёсий, маданий-маънавий ҳаётимизда камчиликлар оз эмас. Уларни биз кўриб, ҳис этиб турибмиз. Газеталаримизни кўздан кечиринг, катта-кичик йиғилишларимиз ҳисоботи билан танишинг -- йўл қўйилаётган хато ва камчиликлар ҳақида очиқчасига гап бўляпти. Бу бизнинг ҳақлигимизни, кучимизни кўрсатади. Муаммоларни ҳал этиш, тугунларни ечиш ва шу асосда одимларимизни жадаллаштириш тадорикини кўряпмиз. Буни жаҳон афкор оммаси тан оляпти.

Исмоил СУЛАЙМОНОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими.

SPORT

ЎЗБЕКИСТОН КУБОГИ УЧУН БАҲСЛАРДА

Баҳор фаслининг дастлабки кунларини байдарка ва каноэчиларимиз Тошкент денгизида қарши олишди. Ўзбекистон кубоги учун баҳсларда республикамизнинг деярли барча кучли байдарка ва каноэчилари қатнашишди.

Спорт мухлисларига Владимир Казанцев, Андрей Шилин, Виталий Аносов, Ирина Лялина, Татьяна Левина, Инна Исоқова, Андрей Горелов каби номлар яхши таниш. Зеро, улар 12-Осиё ўйинларида республикамиз спорт шарафини муносиб ҳимоя қилишиб, қитъа Олимпиадасининг турли даражадаги медалларини қўлга киритишган эди. Айни кунда бу спортчилар Ўзбекистон Қуролли Кучлари терма жамоаси вакилларидир. Улар навбатдаги Ўзбекистон кубоги учун баҳсларда ҳарбийларга хос шижоат кўрсатиб, юқори натижаларга эришишди ва кубок баҳсларининг мазмун-моҳиятини белгилашди. Хусусан, 500 метр масофа бўйича байдарка жуфтлигида В. Казанцев ва А. Шилин барчани ортда қолдириб, биллур кубок соҳиблари бўлишди. Шу масофа бўйича яккалик баҳсларда ҳам айнан шу икки спортчи биринчи (Шилин) ва иккинчи ўринларни эгаллашди.

1000 метр масофа бўйича жуфтлик баҳсларида ҳам айнан улар марра чизиғини биринчи бўлиб кесиб ўтишди. Шу масофа бўйича яккалик баҳсларида яна бир ҳарбий спортчи Виталий Аносов маррага иккинчи бўлиб етиб келди.

Совриндор бўлишда ҳарбий аёллар ҳам ўз жамоадошларидан ортда қолишмади. Жумладан, 200 ва 500 метр масофа бўйича яккалик баҳсларида Ирина Лялина, 200 метр масофа бўйича жуфтлик баҳсларида Татьяна Левина ва Инна Исоқова, 500 метр масофа пойгасида байдаркачилар Татьяна Левина ва Надежда Гайшинец ғолиб чиқиб, Ўзбекистон кубогини қўлга киритишди.

Каноэ бўйича баҳсларда эса Игорь Лялин, Андрей Горелов 500, 1000 метр масофанинг жуфтлик ва яккалик баҳсларида биринчи ўринни эгаллашди.

Қаҳрамон САОДАТОВ.

ЁШЛИК ТАЖРИБАДАН УСТУН КЕЛДИ

Жамоа бўлиб ўйналадиган спорт мусобақаларига қизиқиш ҳар доим юқори бўлган. Зеро, турли даражадаги маҳорат эгаси бўлган бир нечта спортчининг майдонда ўзаро «тил» топишиши ёки аксинча, уларнинг фикри ҳал қилувчи олий лаҳзаларда уйғунлашмаслигини кузатишнинг ўзи мароқлики, бу ўз навбатида учрашувда олдиндан айтиб бўлмас натижаларга олиб келади. Шу боисдан ҳам, футбол, хоккей, баскетбол, волейбол, қўл тўпи каби спорт турлари азалдан кўплаб мухлислар эътиборини ўзига жалб этиб келган. Волейбол бўйича Ўзбекистон чемпионатининг Қўқонда ўтказилган тўртинчи тур учрашувлари ҳам бундай қизиқишдан мустасно бўлмади. Баҳслар ҳам шунга яраша қизиқарли ўтди.

Учинчи турда ўйинчилари Ўзбекистон терма жамоаси ўзагини ташкил этадиган Самарқанднинг «Кинап» жамоасига қарши биринчиликнинг энг ёш волейболчиларига эга МҲСК жамоасининг кутилмаганда тенгма-тенг ўйнаши мутахассисларнинг эътиборини тортган эди. Ўшанда аввалига 2:0 ҳисобида, ҳал қилувчи учинчи партияда эса 14:11 ҳисобида олдинда бораётган, бор-йўғи бир очко умумий ғалабани таъминлайдиган лаҳзаларда ёш ҳарбийлар ташаббусни тажрибали самарқандликларга бериб қўйиб, нафақат партияда, балки учрашувда ҳам мағлубиятга учрагани. Қўқонда эса ҳарбийлар ана шу мағлубият аламини олишди. Айтиш жоизки, спортда камдан-кам содир бўладиган ҳодиса содир бўлди, яъни ёшлар шижоати тажрибадан устун келди. Ушбу учрашувда МҲСК 3:1 ҳисобида ғалаба қозонди. Натижада учинчи ўринда бораётган МҲСК учун бир поғона юқорида турган «Автомобилчи» (Қўқон) жамоасини очколар бўйича қувиб етиш имкони вужудга келди. Бироқ ҳарбийлар бунинг уддасидан чиқа олмади. Улар майдон эгалари билан бўлган ҳал қилувчи қизиқарли учрашувда 2:3 ҳисобида имкониятни бой беришди.

Тўртинчи тур учрашувларида пешқадам жамоа -- «Кинап» ҳам, «Автомобилчи» ҳам, МҲСК ҳам тўрттадан ғалабага эришди. «Кинап» ва «Автомобилчи» ўртасидаги учрашувда самарқандликлар ғалаба (3:1) қозонишди.

Шуҳрат РЎЗМОНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН АКЦИЯДОРЛИК ТИЖОРАТ САНОАТ-ҚУРИЛИШ БАНКИ

маълум қиладики, акциядорларнинг умумий йиғилиши 1997 йил 25 апрель, соат 10.00 да қуйидаги манзилда бўлади: Тошкент шаҳри, "Ўзбекистон" кўчаси, 98 (Киночилар уйи).

Умумий йиғилишда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган акциядорлар рўйхати 1997 йил 25 март ҳолати бўйича тузилган.

Кун тартиби:

1. Банкнинг 1996 йил иш якунлари ва банк фаолиятининг Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримовнинг Вазирлар Маҳкамасининг шу йил 26 февралдаги мажлисида сўзлаган маърузасидан келиб чиқадиган 1997 йилги асосий йўналишлари тўғрисида.
2. Банк Тафтиш комиссиясининг ҳисоботи.
3. Бухгалтерия баланси, фойда ва зарарлар ҳақидаги ҳисоб, фойдани тақсимлаш тартиби ва тўланадиган дивидендлар миқдорини тасдиқлаш тўғрисида.
4. Банк уставининг янги таҳрири тўғрисида.
5. Банк Тафтиш комиссиясининг Низомини тасдиқлаш тўғрисида.
6. Банк Кенгаши ва Тафтиш комиссиясини сайлаш.
7. Турли масалалар.

Банк акциядорларининг шўъба мажлисида сайланган вакиллар 1997 йил 25 апрель, соат 8.30 дан бошлаб юқорида кўрсатилган манзилда рўйхатга олинади. Акциядорлар вакиллари ўзлари билан:

- шахсий гувоҳномаларини;
- овоз бериш ишончномаларини олиб келишлари керак.

Йиғилишни тайёрлаш ва унда кўриладиган ҳужжатлар билан "Ўзсаноатқурилишбанк"да, қуйидаги манзилда танишиш мумкин:

Тошкент шаҳри, Абдулла Тўқай кўчаси, 3, 301- ва 303-хоналар.
Телефонлар: 33-61-74, 33-59-41.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
А. УСМОНОВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Мерос ва қадриятлар 36-29-89;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Тунги муҳарририят 33-10-28.
Эълонлар 36-09-25, Вахтёр-33-10-60

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Навбатчи муҳаррир —И. Ўтбосаров.
Навбатчи — Г. Йўлдошева.
Мусаҳҳиҳ —Ш. Режапов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0157 46.149 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топшириш вақти—21.00

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топширилди — 22.15 1 2 3 4 5 6